

PRESBITER

Nem elég naponta
Isten elé állni. Ami igazán
kell: Csak Neki
rendelni alá magadat.
(Dag Hammarskjöld)
www.presbiter.parokia.hu

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XIV. évfolyam 4. szám

BUDAPEST

2005. július-augusztus

1 PERC
IGE
GONDOLAT

*Hitépítő
sorozatunk
(3. oldal)*

*500 lelkész
határon túli szolgálata
(7. oldal)*

*Nemzetközi
konferenciánk
állásfoglalása
(8–10. oldal)*

Imák

D. Hammarskjöldtől

*Könyörülj meg rajtunk, Urunk.
Könyörülj meg rajtunk,
Hogy Téged tudjunk követni
Szeretemben és hitben,
Igazságosságban és alázatban,
Önfegyelemmel,
Hűséggel és bátran,
S csendben
Megérkezni Hozzád!*

*

*Adj, Uram, tiszta szellemet,
Hogy láthassunk Téged.
Alázatos szellemet,
Hogy meghalljunk Téged.
Szerető szellemet,
Hogy szolgálhassunk Neked.
Hívő értelmet,
Hogy megélhessünk Téged.*

Gyomláljunk vagy növekedjünk?

Olvasandó: Máté 13,27

A gyülekezetben időnként felvetődik a kérdés: miért tűri Isten a rosszat? Miért nem gyomlálja ki a bűnt? Erre a nehéz kérdésre Jézus egy egyszerű példázattal felel. Tegyük fel tehát kérdéseinket, és halljuk Jézus választát.

Van-e gazdája a világnak? Van. Isten a gazda. Övé a föld és annak teljessége. Ez a gazda: Jézus Krisztus Atyja. Átala a mi Atyánk, aki jó magot vet a földbe. Ő nem akarja azt, hogy sivár és pusztá legyen a föld. Ő szeret bennünket.

Honnan van a rossz? Ez így elméleti kérdés. Jézus a kérdést gyakorlati oldalánál ragadja meg. „Valami ellenség cselekedte ezt.” Jézus arra teszi a hangsúlyt, hogy van ellenség, aki veti a konkolyt. Ezt az ellenséget nevé is nevezi Jézus: vádoló, a hazugság atyja, a bűn fejedelme, szétdobáló, Sátán. Ne akadjunk el ott, hogy honnan van a gonosz, hanem vegyük komolyan azt, hogy van. A mi harcunk nem test és vér ellen folyik, hanem erők és hatalmak ellen, a sötétség világának urai ellen (Ef 6,12).

Miért ne gyomláljuk a gonoszt? A példázatbeli szolgálk buzgón ajánlkoznak: kiszaggatják, kiirtják, megsemmisítik a gonoszt. Miért utasítja vissza ezt Jézus? Megokolja: „Amikor összeszeditek a konkolyt, azzal együtt netalán a búzát is kiszaggatjátok.” A bűneset óta mi magunktól nem tudjuk megítélni, hogy mi a jó és mi a rossz. Magunkat tartjuk jónak, igaznak, búzának, másokat pedig rossznak, hamisnak, konkolyoknak. Valahányszor megpróbáltuk a gyomlálást, mindig elrontottuk. Mi Jézusra kiáltjuk, hogy „feszítsd meg”, és Barabbást mentjük fel. Nagypéntek óta nem szabad gyomlálnunk. Mi a tanítványokat üldöző Sault kigyomláltuk volna, Isten látta benne a jövő apostolt.

Gyomlálás helyett mit tegyünk? Nézzük tétlenül, hogy együtt növekszik a búza és a konkoly? Jézus válaszában a hangsúly erre a szóra esik: együtt. Ne csak a konkoly növekedjék, hanem vele együtt a búza is. Legalább olyan erőteljesen növekedjék a jó is, mint a gonosz. Legyünk versenyben a rosszal. Egy bibliai példa: miközben Heródes gyilkos indulattal megölette a betlehemi kisdedeket, aközben Jézus növekedett és erősödött lélekben, teljesedve bölcsességgel, és Istennek kegyelme volt őrajta (Lk 2,40). „Az igazsághoz ragaszkodva növekedjünk fel szeretetben mindenestől őhozzá, aki a fej, a Krisztus” (Ef 4,15). Jézus parancsa is ez: a gonoszt jóval győzzük meg.

Lehet-e konkolyból búza? A természet rendjében: nem. A búza megmarad búzának, a konkoly megmarad konkolyoknak. Isten országában azonban más a rend. Isten csodája az, hogy a „konkolyból” lehet „búza”. Keresztýéneket üldöző Saulból lehet Pál apostol. Isten hosszan tűr értünk. Nem akarja, hogy némelyek elveszenek, hanem, hogy mindenki megtérésre jusson (Pt 3,9).

Ezért ne gyomláljunk, ne heveskedjünk, ne ítélkezzünk elhamarkodottan, hanem növekedjünk a kegyelemben és a mi Urunknak és megtartó Jézus Krisztusunknak ismeretében. Neki legyen dicsőség! (2Pt. 3,18).

Dr. Molnár Miklós

Krisztus az útvesztőben

Autóval mentem külföldre. Egy nagyvárosba igyekeztem, és egy adott címet szerettem volna felkeresni. Korábban még nem jártam itt, helyismeretem nem volt, csak egy térkép segített a tájékozódásban. Amíg befelé haladtam az autópályáról levezető széles, egyenes úton, nem volt semmi gond. A baj ott kezdődött, hogy hol is térjek le a széles útról. Egyszerre kellett volna nézni a térképet, kiolvasni és megjegyezni az ismeretlen hangzású utcaneveket, követni a forgalom alakulását, figyelni a közlekedési jelzéseket, és leolvasni a házak falára rejtett utcanév táblákat. Megállni persze ilyen helyzetben nem lehet, sodor a széles út forgalma. Egyszer csak szemem sarkában elsuhant a vágyva várt utcanév, de már túl is voltam rajta. Visszaút nincs. Sebaj, letérek a következő mellékutcán, s majd ahol lehet visszakanyarodok. Az ám, csak a következő utca egyirányú – és természetesen az én irányomból tilos a behajtás. A mögöttem feltorlódó autók sok gondolkodási időt nem adnak, gyerünk hát tovább! Ahol lehet lekanyarodom, azután újabb tiltó és irányító táblák erdője fogad. Térek jobbra, térek balra, jó lenne tudni, hogy hol is vagyok tulajdonképpen. Egyre bizonytalanabb, hogy elérem-e a célt. Vezet oda egyáltalán út? Amint egy megállásra alkalmas helyet lelek, próbálom meghatározni pillanatnyi helyemet a nagyvárosban, újabb stratégiát dolgozok ki, s az erőlködés kezdődik előlről. Ismét, és ismét új kezdet, új stratégia

– és közben egyre távolabb időben is, térben is a cél, az idő pedig fogy. Éppen a jelzőtáblák, felfestett terelő sávok és a forgalom által képezett akadályokat próbálom leküzdeni, amikor magam mögött egy rendőrautót pillantok meg. Na, még ez hiányzott! Ha elvétek valamit, megbüntet (vagy talán már el is vétettem, és azért jelent meg?)... mert hát ki nem vétkezik a közlekedésben?! Ekkor támadt egy gondolatom: a rendőrtől kérek segítséget! Letekertem az ablakot, intettem, hogy álljon meg. Bizonyára látva idegen rendszámomat, készséges volt, azonnal félrehúzódt, s megállt... De hogyan mondjam el neki, hogy mit szeretnék?! Térképemen mutogatva, jelbeszéddel kezdtem gondolat előadni, de csakhamar kiderült, hogy az angolban közös nyelvre leltünk. Kiderült az is, hogy a keresett intézmény nem is azon a címen található.

– Jöjjön és kövessen – mondta a rendőr – és elém kanyarodva elindult, gondosan ügyelve, hogy le ne szakadjak mögüle. Ő tudta hová megy, ismerte a közlekedés rendjét, nekem, pedig a térkép, a táblák és a fogalom terhe helyett csak egy személyt kellett követnem.

Így vagyunk mindnyájan az élet dolgival. Akarva, akaratlanul vagy a széles úton sodródunk, vagy befutunk az élet sűrűjébe, ahol mindenki és minden akadályá, frusztráló tényezővé válik, s minél inkább igyekszünk a célunk felé, annál távolabb kerülünk tőle. Előveszünk segédkönyve-

ket, kikérjük pszichológusok, természetgyógyászok, okos ismerősök tanácsát, figyelünk a reklámok irányító tábláira, s közben csak a feszültség nő bennünk, és körülöttünk is... s ráadásul még az egyház is az elkövetett bűnök büntetésével fenyeget!

Jézus a tanítványainak is, meg a gazdag ifjúnak is azt mondta, amint nekem is a rendőr: Jöjj, kövess engem! Ezek követtek – az meg szomorodva elment. Hitetlenül inkább kerüljük Jézust, rejtegetjük törvénsértéseinket, félünk a büntetéstől (sokszor még hívőként is), és inkább bolyongunk a saját fejünk után ahelyett, hogy megszólítanánk, mint a Jerikói vak, vagy a kánaáni asszony: Jézus, Dávid Fia, könyörülj rajtam! Mert íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek – mondja Jézus Krisztus, aki nem azért áll az ajtó előtt, hogy kifigyelje, mit teszek rosszul, hogy aztán megbüntethessen, hanem – ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemelegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem – folytatja a mondatot.

Krisztus könyörülő kegyelme nélkül a bűn (eredeti jelentése szerint a céltévesztés), és az ítélet kikerülhetetlen valóság. Kár lenne továbbra is egyedül küzdeni, és félelemmel gondolni a mögöttünk leselkedő ítéletre! Kérjük, és engedjük előre Őt, hisz Ő ismeri a célt, és tudja a hozzá vezető utat is. Ő maga az Út.

Dr. Viczián Miklós

Hétköznapi hitvallók (4)

Batha Jani a bajánsenyei presbitérium legfiatalabb tagja volt. Szegénységben született. Nagynénje nevelte fel. Zsúpfedeles, földes boronaházba hozta hasonlító sorsú feleségét. Két fia azonban már szép, napfényes, kényelmes házba született. Keményen dolgozott, és keményen takarékoskodott. Tehetsége azonban nem hagyta nyugton, levelező tagozatos agrónómus lett. Kevéske üres idejében még képeket is festett, nyelve is a helyén volt, ami a szívében, az a száján.

Valódi őrségi ember. Őrség a Dunántúli egyetlen szigete, ahol a reformátusság a reformációtól kezdve – a későbbi kemény üldözések ellenére – folyamatosan létezik. (Volt idő, amikor fegyveres ellenállással védték templomaikat, a zsoldos csapatok és a jezsuiták ellenében.) E nagyszerű múlt emlékéért és hagyatékát ápolandó szerveződtek a XX. század hetvenes éveiben az Őrségi Napok. Nem véletlenül Péter-Pál napját megelőző hétvégén. A rendezvényeknek elsősorban a templomok adtak helyet, örömet jöttek neves előadók, művészek, írók.

Az egyik helybéli tanácselnök gondolt egy nagyot (majd adok én nektek Őrségi Napokat). Drága pénzen 26 tagú fúvószenekart hozatott. Beharangozás után a templom kapuja elé állította a zenekart. „Csinnadratta, bum-bum-bum” ... Nemhogy a népes gyülekezet, de a lelkész sem értette a saját szavát. Mivel valaha ő is fúvós volt, jól tudta, mire képes egy zenekar... Megszólaltatta a harangokat. Egy perc kellett, a zenekar csomagolt és elvonult (ugyanis nem tud többféle ütemet tartani...).

Batha János szokása szerint istentisztelet után bement a szemközti kocsmába (ott jegyezték ugyanis, hogy ki volt a templomban), hadd tudják meg azok is, hogy miről volt szó az istentiszteleten... – szokta volt mondani. „Ezt még nagyon megkeserüli a papotok!” – fogadta őt a párttitkár. János testvérünk mosolyogva válaszolt: – A ti bajotok az, hogy nem tudátok, hogy nemcsak „Őrségi Nap” van, de „Őrségi Nap”! Máskor ne feledjétek. Egyébként nagy kár, hogy nem hallottátok, ami ott elhangzott.

A szív reménységei

„(Ábrahám) Isten ígéretét sem vonta kétségbe hitetlenül, sőt megerősödött a hitben dicsőséget adva Istennek és teljesen bizonyos volt afelől, hogy amit Isten ígér, azt meg is tudja tenni.” (Róma 4,20-21)

Az ígérek a szív reménységei. Egy kisgyermek biztonsága is a szüleinek attól az ígéretétől függ, hogy gondoskodni fognak róla. A férj egy jó házasságban nem aggodalmaskodik, mert biztos lehet párjának hűségében. Az üzleti életben is sok függ attól, hogy adunk-e a szállító, az eladó, a vevő, a partner szavára. Bizalom a kulcsszó az emberi élet legtöbb területén. Azzal, hogy emberek és társas lények vagyunk, vállalunk azt is, hogy megbízunk a másokban, ami sokszor nehéz. Sok embertől lehet hallani manapság, hogy nem bíznak senkiben, nem hisznek senkinek, mert őket már annyian becsapták, „megkeményítette őket az élet”, sok csalódásban volt részükhöz az életük folyamán. Amikor az egyes intézmények megítéléséről van szó, rendre a parlament, a pártok, a politikusok kapják a legkevesebb pontot. A kiábrándultság egyik oka a politikai élet rendezetlensége. A kapcsolatok és a bizalom megromlása a be nem tartott ígérek eredménye. Érdekes viszont, hogy az egyházak azok közé az intézmények közé tartoznak, amelyekben bíznak az emberek. Nagy is a felelősségük,

mert Istentől kapott küldetésük van: hozzá vezetni az embereket. Istennek bizalma van azokban, akiket Ő elhív a szolgálatra. Bízott Ábrahám is, akit először elhívott egy messzi országból és ígéretet tett neki arra, hogy nagy néppé teszi. Az ember-Isten kapcsolatban nem Isten a hűtlen. Példát vehetünk viszont Ábrahámról, akiről azt írja a Biblia, hogy feltétlenül bízott Istenben és nem vett rajta erőt a hitetlenség, pedig Ábrahám volt az, aki igazán kételkedhetett volna Isten szavában, mert már ő és felesége is hajlott korú volt, amikor ígéretet kapott egy gyermek születésére. Ábrahám bízott Istenben, aki be is tartotta a szavát és nemcsak, hogy fiúval ajándékozta meg, hanem még egy sokmillió népet atyjává is tette őt. A Biblia Istene ígérek százait tette meg, amelyeket maradéktalanul be is tartott. Ő az egyetlen, aki maradéktalanul megbízhatunk.

Lehetnek rossz napjaink vagy érezhetjük kilátástalannak a helyzetünket, de azt tudnunk kell, hogy Isten mindig tartja a szavát, és a javunkat akarja. Az már a mi dolgunk, hogy oda tudunk-e fordulni hozzá bajainkkal, problémáinkkal. A jövő sem néz ki olyan borzasztóan, ha Isten ígéretein keresztül tudjuk azokat szemlélteni. „Ne veszítsétek el tehát bizalmatokat, amelynek nagy jutalma van.” (Zsid. 10,35)

Mucsi András

Átok vagy bűnbocsánat?

Amint a Tékozló fiú példázatára vonatkozóan felismerték az igemagyarázók, hogy tulajdonképpen két tékozló fiúról szól, úgy jó lenne, ha az is tudatosulna, hogy Simon mágus történetében sem csupán egy személy bűnről olvasunk. Sajnos én még nem hallottam a fenti textusnak olyan magyarázatát, amelyik Péter apostol bűnére is rámutatott volna... Pedig számunkra, reformátusok számára ő nem az „első pápa”, s nem kellene tévedhetetlennek tekintenünk...!

Simon mágus megtérése előtt egyfolytában pénzért árulta csodatévő varázstudományát. Nagy dolog, hogy kiábrándult saját nagysága téveszméjéből, s el tudta fogadni, hogy Jézus az, aki igazán nagy! Miután azonban egész addigi élete a sok pénz megszerzéséről szólt, emberileg érthető (ha el nem is fogadható), hogy Isten ajándékát (az általa még fel nem ismert Szentlelket) is pénzért megvehetőnek képzelte!

Péternek viszont már tudnia kellett, hogy az ő Megváltó Ura nem azért jött, hogy elítélje, megbüntesse a bűnösöket, hanem hogy megtérést és bűnbocsánatot hirdessen, saját szavai szerint, „hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam... Hogy hirdessem az Úr kedves esztendejét.” Tudhatta Péter, hogy Isten „elnézte a tudatlanság idejét”, hogy Jézus még könyörgött is gyilkosaiért, akik „nem tudják, mit cselekszenek” (Lk 23,24). Mégis Péter – éktelen haragjában, felháborodásában – átkozódik! Megfellebbezhetetlennek tűnő ítéletet mond Simonra. Még jó, hogy a latin mondás (Ira furor brevis est = A harag rövid örület) azon megállapítása is igaz esetében, hogy rövid a harag örülete! Ugyanis első dühéből kijózanodva – módosítja az előzőeket! A 22. versben már azt mondja, amit mondani valóban küldetése: „Térj meg azért ebből a gonoszságból... „Mondatain érződik, hogy küzd benne egymással a farizeusoktól tanult ítélkező szellemiség, Jézus bűnbocsánatot hirdető lelkületével (igazában a Szentlélekkel): azt mondja „talán” megbocsát az Úr. ...Pedig eszébe juthatna az a jézusi mondás is: „aki énhozzám jó, semmiképpen ki nem vetem...”

A pénz uralmának világában élve, mi mai keresztyének is kétféleképpen kísértetünk meg: egyik oldalról a pénz bűvöletével, másik oldalról a Mammon rabságában élő emberek elítélésének indulatával. Csak ha mindkét irányú kísértésnek ellenállunk, akkor „fényeskedünk, mint csilgok a világmindenségben” (Fil 2,15)

Kövespataki László

1 PERC ISTENNEK IGE NEKED GONDOLAT MINDEN NAPRA

(Ünnepi és hétkedő beosztással)

AUGUSZTUS

20. *Nem a jólétünk a legfontosabb, hanem az, hogy éretté váljunk az örök életre! – Jelenések 3,18.*
21. *Tekints csak vissza életed eddigi szakaszára, és ismerd fel, hogy nem volt egyetlen pillanat sem, amiben ne lett volna jelen Istenednek a gondoskodása! – Ézsaiás 46,3-4.*
28. *Nem szónokokra, hanem imádkozókra van szükség a világnak! – Ezékiel 22,30.*

SZEPTEMBER

4. *A napi beszélgetés Jézussal fontosabb, mint az áldások idejére várakozni. Ez vezet el ugyanis az újabb áldáshoz. – 1János 3,24.*
11. *Még a szentek szívében is marad néhány le nem rombolt bálványoltár! – 2Kronika 14,1-5.*
18. *Minden szomorúság pusztasághoz hasonló a léleknek, hogy még magányosabb és csendesebb legyen, s így Isten hangját valóban meghallja! – 1Mózes 21,14-18.; Ézsaiás 28,19.*
25. *A pislákoló parázs egyedül kialszik, de ha többet teszünk egymás mellé, fellobban a tűz. Ezért van szükségünk a gyülekezetre! – Zsidók 10,24-25.*

OKTÓBER

2. *A hit az az erő, amely a mennyei irányba vonz minket, s így mindazt a terhet, amit viselnünk kell, könnyebbé teszi, s a nehézségeket feledtetni tudja. – 1János 5,4.*
6. *Az Isten iránti bizalom ad erőt a léleknek. – Zsoltár 18,30-33.*
9. *Minden attól függ, kicsoda nekem Jézus, s nem attól, ki vagyok én s mim van. – Jelenések 1,8.*
16. *A bűn nem csak életerőket von el tőlünk, hanem sötétségbe is taszít. – 1Timótheus 6,10-11.*
23. *Ügyelj arra, hogy tulajdonod, pénzed, tudásod ne kerítse hatalmába lelkedet! – 1Korinthus 7,30-31.*
30. *Ha Isten nem irgalmasan és hűségesen bánna velünk, akkor minden nap tönkre mehettünk! – Nehémiás 9,31.*

DRBL

(Kedves Olvasóink! Terjedelmi okok miatt csak a heti beosztásnak tudunk helyt adni. De reméljük, ezt is áldásra fordítja az Úr. Köszönjük megértésüket. – A Szerkesztőbizottság)

GYÜLEKEZETEK – PRESBITEREK

Tiszántúl

Egyházkerületi presbiteri konferencia

Presbiterek és pedagógusok a nevelés szolgálatában

Az iskolák államosítását követően több mint negyven évig a presbiterek közt csak elvétve akadtak pedagógusok. Tizenöt év óta újra növekszik az egyházi iskolák száma. A tapasztalatok szerint azonban az egyházi iskolák nevelői közt is máig sokan vannak, akik nem érzik otthon magukat a gyülekezetben. A Presbiteri Szövetség Tiszántúli Területi Szervezete és az Országos Református Tanáregyesület összefogott, és lehetőséget biztosított egy konferencián a kötetlen eszmecserére. Április 8-9-én Berekfürdőre több, mint kilencvenen fogadták el a meghívást.

Az előadók és áhítatot tartók közt voltak: Dr. Bölskei Gusztáv püspök, Beszterezey András iskolafenntartó lelkipásztor, Győri József iskolaigazgató, Dr. Ritoók Pál, a Presbiteri Szövetség ügyvezető elnöke, Dr. Virágh Pál egyházkerületi főgondnok, Koncz Tibor lelkipásztor és Szilágyi Tamás vallásánár.

Néhány, a konferencián elhangzott fontos megállapítás közül:

- Az egyház jövője jelentős mértékben függ a jól működő református óvodáktól és iskoláktól. A közelgő presbiteri tisztújítás jó alkalmat kínál arra, hogy a presbitériumok munkájába bevonják az arra alkalmas nevelőket is.
- A református iskolába, vagy önkormányzati iskolában hittanóra járó gyermekek szülei gyakran nem kapcsolódnak még a gyülekezethez. A számukra indított bibliaiskola segítséget jelenthet a gyülekezethez való közeledésben.
- A konfirmált fiataloknak a gyülekezetben való megtartása, számukra készített programokkal eredményesebb lehet.
- Alig van református szakképző iskola, pedig a református vállalkozók a kötelező szakképzési támogatással segíthetnék azokat.

- A gyülekezet és az iskola kapcsolatát istentiszteleti alkalmakon a fiatalok műsora, szolgálata erősítheti.

A Kunmadarasi Református Általános Iskola diákserege egyházi énekekkel, hangszeres muzsikával és moldvai táncok előadásával megérdemelt sikert aratott a résztvevők között.

A konferencia végén tartott imaközösség azt erősítette meg bennünk, hogy a résztvevő presbiterek és pedagógusok megtalálták az utat egymás felé. Hálát adtunk érte, hogy akár csak a magyar reformáció idején – a XVI. század első felében – újra megadta Isten a lehetőséget egyházi iskolák alapítására. Mára az igényeket megközelítő iskola-rendszerrel rendelkezünk.

Dr. Nagy Mihály

Észak-Pest

Presbiter továbbképzés

Hála az Úrnak, hogy az Északpesti Egyházmegye mátravidéki kiskörében elég rég elkezdődött a presbiterek továbbképzése. Köszönet a 12 egyházközség lelkészeinek, a rendezvények szervezőinek, akik szeretettel, nagy odaadással azon fáradoznak, hogy mind több ember megismerhesse megváltó Urát, Jézus Krisztust. Az Úr áldása legyen életükön. Presbiteri továbbképzés 2-3 havonta van, mindig más-más gyülekezetben. A lelki táplálék mellett mindig kapunk testi táplálékot is. Köszönet ezért is a fáradhatatlan, gondos, szorgos kezeknek.

2004 őszén (Órbottyánban), gyülekezet-építés témakörben Fodorné Ablonczy Margit kecskeméti intézeti lelkipásztornő tartott előadást a konfirmációról, a konfirmandusok gyülekezetben tartásának módszereiről. Elmondta, hogy minden 100 megkeresztelt gyermekből 10 konfirmál és minden 10 konfirmáltból 1 gyülekezeti tag marad.

Feltette a kérdést, mit tehet a presbiter a fiatalok gyülekezetben maradásáért? Beszélgetni kell a fiatalokkal, nem azt várni, hogy valami történjék. Türelemmel és kitartással imádkozni és könyörögni Istenhez.

A gyülekezeti konfirmációt megelőzi a keresztesítés, amikor mi gyülekezeti tagok és

presbiterek is ígéretet és fogadalmat teszünk, hogy a gyülekezetünk minden gyermekének hitbéli nevelése érdekében minden tőlünk telhetőt megteszünk. Ezért imádkozunk és könyörögnünk kell a konfirmandusokért, hogy vágyódjanak Jézus Krisztus megismerésére, Őt megváltó Uruknek fogadják el.

Rettenetes állapot van a társadalomban. Csak a jelennek élünk. Életidegen az, amit képviselünk. Meg kell ismerni a tizenévesek életformáját. Legfontosabb az őszinteség. Segítsünk a lelkészeknek. Tapasztalhatjuk, hogy a lelkész egy bizonyos idő után elmegy, de a gyülekezet marad. Részt kell vállalni a konfirmandusok oktatásában. Be kell vonni őket a gyülekezeti munkába, templomkert takarítás, szeretetvendégség, szüretelés, sportolás. Így mind jobban megismerhetjük egymást. Gyülekezeti nagymamákká, nagypapákká kell válnunk. Mesélni, ami az egyházhoz köt. Szívtől-szívig terjedő kapcsolatnak kell kialakulni. A konfirmáció alkalmával azt fogadjuk, hogy Jézus Krisztus hűséges követői leszünk. 14 évesen a konfirmáció fogadalmát semmit sem jelent. 14–18 év között nagyon sok gyerek elkerül otthonról, továbbtanulnak, nehéz elérni őket. Ahol továbbtanulnak, nem biztos,

hogy keresik a gyülekezetet. Mit lehet tenni?

- Havonta egyszer össze kell őket hívni őszinte szeretettel.
- Olyan programokat kell szervezni, ami őket is érdekli, vonzza. A programokon ne csak a lelkész, hanem a presbiter is vegen részt.
- Be kell vonni őket az igeolvasásba, nyári hitméllyítő táborokba kell hívni.
- Meg kell velük értetni, hogy helyük, feladatuk van gyülekezeteinkben.
- Figyeljünk rájuk, milyen kérdések érdeklik őket.
- Nyerjük meg őket.
- Általuk megnyerhetjük a szülőket is, és közösen együtt jön a család templomba és gyülekezetünk krisztusi szeretetben növekszik.

Az elhangzottak halló fülekre találtak, és boldogan, örömmel mondhatjuk, hogy mind a 12 gyülekezet megmozdult. Növekszik a konfirmandusok száma. Hála és köszönet illeti azokat a lelkészeket és gyülekezeti munkásokat, akik mind a sportban (ping-pong, foci, sakk), mind ifjúsági kórus létrehozásában, hazaszeretet, irodalom művelésében, filmklubok létrehozásában, ifjúsági Biblia-

GYÜLEKEZETEK – PRESBITEREK

órák, börtönmissziók megszervezésében, családlátogatásban, gyümölcsoltásban nagy szerepet töltenek be.

Örömmel írhatom le, hogy 2005. március 2-án (Virágvasárnap) Pécelen tartottuk presbiteri csendesnapunkat. Nagyon jó volt együtt látni azt a sok fiataalt, akik most fog-

nak konfirmálni, és ha még nem is tudatosan, de elmondták a tanultakból, hogy mit jelent nekik a konfirmáció. Krisztushoz, a gyülekezethez tartozni, élni az úrvacsorai jegyekkel. Akik pedig régebben konfirmáltak, bizonyoságátételüket mondták el. Közben ifjúsági énekek hangzottak el. Nagyon jó

volt együtt lenni, egymás hite által épülni. Mutassunk gyermekeinknek példamutató életet, mert az embert cselekedetei alapján lehet megismerni.

Mindent az Isten dicsőségére cselekedjétek (1Kor 10,31).

dr. Judák Endre

Bicske Presbiterek vasárnapja és imanapja

Gyülekezetünkben az idén az imanapi ünnepszentelésünk megerősítést nyert Istentől azáltal, hogy Isten azt kiemelten ünneppé tette gyülekezetünk számára. A rendhagyó istentisztelet a szolgálat öröme túl presbiteri találkozással és családos ebéddel bővült.

Lelkipásztoraink meghívására az ünnepi istentiszteleten presbitériumunk és gyülekezetünk vendégei voltak a Budapest Külső-Józsefvárosi Egyházközség presbitériumának küldöttei, Kovács Dávid lelkipásztor vezetésével. A kialakult hagyomány szerint az istentiszteleten a különböző szolgálatokat a presbitérium tagjai végezték. Először Kovács Béla missziói gondnok ismertette a rendkívüli istentiszteleti alkalom indokát, időszerepét, és köszöntötte a gyülekezet tagjait

és a vendégeket. Imát mondott Cserna Sándor presbiter. Az igehirdetéssel Kovács Béla szolgált a Jakab Levele 5,13-16 Igék alapján, az imádkozás érdemünkön felüli, megfizethetetlen kegyelmi ajándékáról, az imádkozás hasznosságáról, és az általa kapható isteni segítség bizonyosságáról.

Galgán György orgonazenével kísért szólóéneke segített elmélyíteni a hallottakat a „Jöjj te szegény, bűnös szenvedő...” kezdetű énekkel. Záróimát Keresztes Sándor főgondnok mondott. A gyülekezet az Úrtól tanult imádság közös elmondásával és énekel emelte szavát Istenhez.

Ezt követően budapesti vendégeink nevében Kovács Dávid lelkipásztor mondott köszönetet a meghívásért. A gyülekezet gond-

noka, Murányk Lászlóné pedig az 1Pt. 5,1-4 versek alapján bemutatta gyülekezetüket. Előadásában elhangzott még egy szavaltat is, majd imádságban adott hálát Istennek a szolgatársi, testvéri találkozóiért.

Az ünnepi istentisztelet után szabadterre, a parókia kertjébe bográcsgulyás ebédre voltak hivatalosak a budapesti vendégek, presbitériumunk tagjai feleségükkel, továbbá tiszteletbeli és pótpresbiteraink. Isten ragyogó idővel ajándékozott meg minket, így a terített asztalok mellett délután 3 óráig folyt a beszélgetés hitről, szolgálatról, tisztújításról, gyülekezetünk örömeiről és terveiről. Hálát adunk Urunknak a találkozó örömeiről és lelki ajándékaiért.

K. B.

Dunántúl Dunántúl és a presbiterek

Tisztelt Szerkesztőség!

A 2005. januári-februári számban Beszámoló a Magyar Presbiteri Szövetség 24. évi munkájáról közzétett adatokat olvasva egy számomra megdöbbentő, de legalábbis elgondolkodtató tényről szeretném Testvéreimet is gondolkodásra készíteni. A tény: a Presbiteri Szövetség 1238 tagja közül mindössze 45 fő (3,63%) a Dunántúli Egyházkerület presbiterjeinek a száma. Mi lehet ennek a negatív rekordnak az oka?

Jómagam, ki szintén a Dunántúlon vagyok presbiter, és Isten kegyelméből sok presbiteri konferencián vehettem részt, és ott különböző gyülekezetek presbiterjeivel beszélgetve, információkat cserélve az alábbiakban felsorolt okok is a probléma gyökerei közé tartoznak. Egyúttal igyekszem lehetőség szerint a megoldásra is rámutatni, ami nem jelenti azt, hogy ez lesz az egyetlen jó megoldás.

1 Egyre kevesebb az olyan presbiter, aki úgy éli meg reformátusságát, hogy tudja: a

hit és a vallásosság nem ugyanaz. Hit nélkül pedig nem megy! Szomorúan kell leírnom, hogy a presbiterek közül is nagyon kevés olvassa a Bibliát. A megoldással kapcsolatosan bizonyos tekintetben egyetértek Judák Endre cikkével, melyben a népegyház hitvalló egyházzá történő átalakulását tartja célnak, ugyanakkor vallom azt is, amit Fekete Ágnes: „Szeretem könyvből énekelni a zsoltárokat, nem falra vetítve. Szeretek orgonát hallgatni, és templomi légkört érezkelni a templomban. Ezek ma nem divatos dolgok a mi egyházunkban. A szekták nem ezekre építenek, de hosszú távon megéri ezeket a hagyományos, megmagyarázhatatlan tartalmú dolgokat szeretni”... és nagyon kicsi közösség a mi református egyházunk ahhoz, hogy ennyire szerteágazó, ennyire egyet nem értő lelkészek és irányzatok uralkodjanak benne” (Fekete Ágnes).

2 Vannak lelkészek, akik igyekeznek mindent döntést (gazdasági, missziói stb.) saját kezükbe vonni, ezáltal a presbitérium

szerepe szinte csak névleges. Persze ne áltassuk magunkat, általában a presbitérium ebbe könnyen beletörődődik, hisz ezáltal kisebb a felelősség, kevesebb a feladat. Vagy sok esetben tetten érhető olyan is, hogy bizonyos információk az egyházi életéről, törvényekről, presbiteri konferenciákról stb. nem jutnak el a presbitériumokig. Megoldás lehet, ha az egyházkerület, egyházmegye vagy akár a Presbiteri Szövetség közérthető nyelven, akár névre szóló levelekben tájékoztatja a presbitereket. Ha több tagja lenne szövetségünknek, megfontolásra lenne érdemes, hogy a Zsinat a döntéseit rendszeresen az újságban tegye közzé.

3 A presbiteri konferenciák nem elég konkrétak. Túl általános előadások hangzanak el, mintha félnének a szervezők a problémák felvetésétől. Sokszor úgy tűnik, hogy ez csak egy kipipálandó feladat. Megoldásnak tűnik, ha az egyházkerületek több esetben szerveznének két-három közeli egyházközség presbitériuma közti tapasztalatszer-

zési lehetőséget. Ezt nyilván megszervezhetnék az egyházközségek is, de rögtön utalnék a 2. pontban leírtakra.

4 Van olyan egyházközség, ahol minden teendőt a lelkész, a gondnok és annak helyettese végez. Így nem csoda, hogy a gondnok és helyettese alig várja, hogy leteljen az ideje, és ebből következik, hogy helyette nem szerteágazó teendő miatt feszültté válhat a gondnok és a lelkész közti kapcsolat. Megoldás az – ami sok helyen működik is –, ha presbitériumok bizottságokat alakítanak lelkészt segítő (missziói, pénzügyi, diakóniai stb., azt félve merem leírni, hogy talán kötelezővé kellene tenni.) A régóta meglévő, megkövesedett felállások miatt valószínű, ehhez is Egyházkerületi, Presbiteri Szövetségi segítség kellene.

5 Gyakori, hogy lelkészek, világi tisztviselők – abbéli minőségükben – nyíltan politizálnak, ami nem szerencsés, mert a református egyházat nem csak jobboldali, vagy esetleg csak baloldali nézeteket valló emberek alkotják, és így a másik oldalban biztos ellenérzéseket vált ki, holott hitünk megvallása nem a politika köntösébe bújva kell, hogy történjen. Amennyiben a nyílt politizálás szószékről, vagy Úrasztala mellől történik, az amúgy is foszló hitelességünk tovább romolhat. Természetesen a nemzetet – melyben református egyházunk is munkálkodik – érintő nagyon fontos kérdésekben, mint például magyarság, oktatás, esetleges finanszírozás stb. egy jól átgondolt – az egyház egészének véleményét megjelenítő – állásfoglalás szükséges, de mint ahogy a Galatákhoz írt levélben olvashatjuk „Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő, mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban” (3,28).

Jól tudom, a felsorolt problémák nemcsak a Dunántúltra jellemzőek, és nem is csak ezért van oly kevés presbiteri szövetségi tag itt, de a felsoroltak mindenképp az okok között vannak, mert blokkolják a presbitereket. Ezt csak tetézzük mi 45-en, akik valószínű (magamból indulok ki) nem tettünk meg minden tőlünk telhetőt annak érdekében, hogy többen legyünk. Meggyőződésem pedig, hogy szükség van a gyülekezetek presbitériumi közti szövetségre, hisz a Magyarországi Református Egyházunk csak akkor teljesítheti jól Istentől kijelölt feladatát, ha presbiterei egységesen lépnek fel az egyházat érintő kérdésekben. Ahogy dr. Bölcskei Gusztáv püspök úr is idézte Kálvint, miszerint: „Az egyház egységének erénye, hogy megtart az Istennel való közösségben.” Természetesen a gyülekezeti önállóság megtartása fontos feladat kell, hogy maradjon.

Befejezésül a Zsidókhöz írt levél 6,11-12 versében foglaltakat helyezném presbiter társaim szívére „De kívánjuk, hogy közületek mindenki ugyanazt az igyekezetet tanúsítsa mindvégig, amíg a reménység egészen

be nem teljesedik, hogy ne legyetek restek, hanem kövessétek azokat, akik hit és türelem által öröklük az ígéreteket.”

Balogh István

Pécs-belváros Jubileumi egyházmegyei csendesnap

A Magyar Református Presbiteri Szövetség baranyai területi szervezete megalakulásának 10 éves évfordulója alkalmából, ünnepi egyházmegyei presbiteri csendesnap volt 2005. május 21-én a Pécs-Belvárosi református egyházközségben. A területi szervezet 1995. június 19-én alakult Kölkeden. A felemelő ünnepi alkalmon részt vett:

- Dr. h.c. Szabó Dániel a Szövetség elnöke,
- Dr. Ritoók Pál a Szövetség ügyvezető elnöke,
- Balla Tibor a Szövetség tiszteletbeli elnöke,
- Dr. Bodnár Ákos ny. főorvos, a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata nem lelkési elnöke,
- Peterdi Dániel a baranyai református egyházmegye esperese,
- Dr. Szabó Szabolcs a baranyai református egyházmegye főgondnoka,
- Bóka András az egyházmegye korábbi esperese,
- Nagy Ferenc József ny. miniszter, a Presbiteri Szövetség tiszteletbeli elnöke, a területi szervezet alapító tagja, az egyházmegye korábbi főgondnoka, az egyházmegyéből 16 lelképásztor, mintegy 140 fő gondnok, presbiter, a területi szervezet tagjai.

Bana Gábor területi elnök megnyitó áhítatában Márk 10,46-52 alapján hirdette az Igét. Szólt arról, hogy a vak Bartimeus csodálatos gyógyulása mindnyájunkat figyelmeztet. Ahhoz, hogy velünk is csoda történjen, a kíváncsiság kevés, hogy valamit kapjunk Istentől. A gyógyulás csodájához hitre van szükség! Aki nem hittel néz az események elébe, az vakon néz, semmit sem lát, semmit sem kap, mert nem hittel kéri. Jézus szívét mindig megnyerni, ha valaki a bűneire két bocsánatot. Az alázatos szívű bűnös számára Isten mindig kegyelmet ad!

Aki kitartóan kér, bizonyosan kap.

Amikor hittel és kitartóan kérjük Istent, akkor velünk is megtörténik a csoda. Megnyílik lelki szemünk világa és azután már követni tudjuk Jézust életünk jerikói útján.

Balla Tibor tiszteletbeli elnök Hóseás 8,1 alapján tett biznyságot a presbiteri szolgálat felelősségéről. „Szádhoz a kürtöt” mondja az Ige! Aki hallott hívó szót az fújja meg a kürtöt! Hirdesse az evangéliumot alkalmas és alkalmatlan időben.

Biznyságtételében mély hittel szólott arról, hogyha Isten kezébe tesszük életünket, akkor csodálatos gyógyulás következik be még a legreménytelenebb súlyos betegségek, megpróbáltatások idején is. Szeretettel emlékezett meg a baranyai területi szervezet elmúlt 10 évének kegyelmi ajándékairól. Arról, hogy mit jelentett Baranyában a Presbiteri Szövetség munkája, szolgálata. Szólt arról is, hogy az elvégzett jó munkához szükség volt olyan karizmatikus vezetőkre, elhívott presbiterekre, akik együtt és folyamatosan fújták a kürtöt. Értékelte annak jelentőségét, hogy a területi szervezet szerepe, missziói munkája nemcsak a határon belül, de a határon kívül is megnyilvánult.

Dr. h.c. Szabó Dániel a Presbiteri Szövetség elnöke a Diakónia és Missió szoros összefüggését elemezte előadásában. Szólt arról, hogy aki az evangéliumot hirdeti, „iránytű” szerepet tölt be! Az európai kereszténység „fáradt” helyzetben van, de a világ várja Európa református örökségét. Az európai kereszténységnek az egész világ felé missziós szerepe van, felelősséget hordoz.

A Presbiteri Szövetség munkáját is elhívta Isten. Bármely hely megszentelődhet a lelki hozzáállás által.

Mindenkinek a maga környezete az a „templom” ahol szolgálnia lehet és kell. Az Úr átélt, hogy Ő is elvesztett bennünket, de a „Mennyei Diakónus” által – Jézus Krisztuson keresztül – nyúl ki értünk Isten. Isten szeretete végigkísér, az Atya szolgálai alakot ölt, hisz hitvalló énekeink is Isten szenvedő szolgáját, Jézust ábrázolják.

A „diakonosz” – szolga szó, a fizikai szolgálatot és az igeszolgálatot egyformán jelöli. A könyörgés és az igehirdetés szolgálatában, aki az Úr előtt áll, másokért is ott áll. Mindnyájan a szeretet gondozására szorulunk, de mindannyian diakónusok is vagyunk. A diakónia folytatása a misszió. Isten „a küldő” a misszió Istene, az evangélium, pedig a misszió üzenete. Isten rajtunk keresztül akar népünk orvosa is lenni.

Dr. Bodnár Ákos ny. főorvos a szeretet-szolgálatról beszélt az orvos szemével. Szólt arról, hogy az ember kárhozatra születik és rossz cselekedetek nélkül is elveszett. Csak Jézuson át vezet azt út az üdvösségre! Életünket minden percben fenyegeti a halál, a betegség, de Isten mindenkinek adja Krisztust, nem cselekedeteink szerint bánik velünk. Ő a kegyelem Istene! Az ember három részből áll: test, ész és szellem. A test ne legyen bálvány, de törekedni kell az egészségre. Testünkhöz használati utasítás a Biblia. Azt is eléri a betegség aki engedelmese, de szükséges a „betegségtudat” a bűntudat. Fel kell ismerni, hogy nyomorult bűnösök vagyunk és csak az Istenbe vetett hit és bizalom ment meg a kárhozattól. A haladó keresztyénnel ott kell lenni, fájdalmát csillapítani, együtt imádkozni.

A szeretetszolgálat mindenkinek a feladata.

Bana Gáborné a szeretet erejéről tett bizonyosságot. A szeretetről nem beszélni kell, hanem cselekedni és élni azt. A szeretet erőt ad arra, hogy Istenről szolgálatunkon keresztül tudjunk bizonyosságot tenni akkor is, ha a Sátán támad ellenünk. Bizonyágtételében elmondta, hogyan fordult szembe egy alkalommal a Sátán szolgálatában levő emberrel, hogyan adott neki Isten erőt arra, hogy imádkozó, de némán maradt hívő emberek előtt, bizonyosságot tudott tenni Isten hatalmáról azzal, hogy Isten maga a szeretet.

Dr. Ritoók Pál ügyvezető elnök, részletes tájékoztatást adott előadásában, a 2005. évi presbiterválasztás előkészítéséről és feladatairól. Szólt arról, hogy csak akkor lehet sikeres a presbiterválasztás, ha azt imádsággal készítjük elő, mert Isten Szentleke választ. Amennyiben az ember döntése jut főszerephez az a gyülekezet kárára válik. Igen fontos szerepe van a választás előkészítésében a határidők pontos betartásának, a jelölőbizottság tevékenysége időbeni elkezdésének, a jelölés Isten akarata szerinti lelkiismeretes végrehajtásának. Ne tegyük olcsóvá a presbiterséget, mert ezzel az egyházat tesszük olcsóvá.

A csendesnap Úrvacsora osztással zárult. A záróáhitatot Peterdi Dániel esperes végezte. Ágéndázott Bóka András korábbi esperes.

A jubileumi ünnepség Nemzeti Imádságunkkal a Himmusszal zárult. Hálás szívvel köszönjük meg a pécsi Református Kollégium és Gimnázium énekkarának – orgona kísérettel végzett – szolgálatát Dr. Hoppal Péter főigazgató úr vezényletével. Külön köszönetet mondunk a vendéglátásban résztvevő asszonytestvéreknek, a gyülekezet férfi tagjainak, presbitereinek önzetlen szeretettel végzett munkájáért. Dicsőség Istennek a gyönyörű napért, lelkünk épüléséért.

Bana Gábor

Ötszáz lelkész határontúli szolgálata

Április elején 500 magyarországi lelkész viszonzta 500 erdélyi, felvidéki, kárpátaljai lelképásztort tavalyi igehirdetői szolgálatát. E páratlan, történelmi jelentőségű esemény annak a ténynek a jele és a következménye, hogy Jézus Krisztus a hatalom mennyen és földön. Ezért a hit nem ismer határokat.

E sorok írója a kalotaszegi Zsobókon lehetett Isten Igéjének a hirdetője egy szombat esti vecsernyén és vasárnapi istentiszteleten. Megismerhetett egy lélekszámban kicsiny, de szolgálatában hatalmas eklézsiát. Még a múlt évi karácsonyra jelent meg *Révész Máriusz* nagyszerű riportgyűjteménye „Sorsfordítók Erdélyben”. Ennek első része Zsobókról, az ott szolgáló Molnár házaspárról, s magáról az eklézsiáról szól. Zsobók magyar református egyházunk egyik XX. századi csodája. Hogyan lehet odajutni? Térképen még útja sincs... (a valóságban van!)

E – ma már 313 lelkes – „kis” eklézsia Kalotaszeg innenső felében található. 1989 előtt kihalásra ítélték. Már lelkészüket sem volt. A templomnak – korábbi tűzvész miatt – mennyezete is hiányzott. A parókián az egerek uralkodtak. Ilyen körülmények között kérelték a zsobókiak az ötgyermekes *Molnár János* házaspárt lelkészi szolgálat vállalására. Nem azért kértek lelképásztort – kaptak egyszerre kettőt is –, hogy legyen aki eltemesse őket. Ők élni, boldogulni, s majdan megboldogulni akartak! A falut már csak olyanok lakták, akik megték kenyerük javát...

Mindenekelőtt a parókiát kellett rendbe tenni. Majd következett a fő feladat: a templom megújítása. Pénz azonban nem volt. Ámde minden asszony – még a legidősebb is – hímzett, ékes kalotaszegi asztalterítőt készített. A sok asztalterítőt pedig a külföldiek megvásárolták. Egy terítőtől lett egy gyönyörűen faragott kazetta. A templom legfőbb ékessége azonban az éneklő, imádkozó, igehallgató gyülekezet. Ehhez azonban fiatalok is kellene. Mivel az országút 8 kilométerre kerüli el a falut, nincs kereseti lehetőség. El is költöztek Kolozsvárra, Nagyváradra, szűk tömlakásokba. Építsünk bekötőutat – hangzott el a szászéki felhívás. Egy-egy ház 30-40 méternyi szakaszon elkészítette az út profilját. Ezt megtudva, egy németországi község adományként, megcsináltatta az útburkolatot.

A fiatalok sietve visszaköltöztek a tágas, ősi portákra. Gyermeküknek azonban iskola kellett. Újjáalapították az egykor megszüntetett iskolát. S mert a gyermekek napról napra növekedtek felső tagozat is kellett. Ehhez azonban kevés a létszám. A 313 lelkes „kis” eklézsia árvaházat alapított. Svájci hívek segítségével megépült Közép-Kelet-Európa legszebb és legjobb árvaháza. Ez viszont 53 falubelinek ad állandó, biztos munkahelyet. S mivel a sok száj enni is akar, fellendült a gazdálkodás. Malmot építettek, melléje pékséget létesítettek. Most már nemcsak Zsobók, de 8 hasonló sorsú falu élvezi az egyházi iskola, az egyházi malm és pékség, de mindenekfelett a megújult templom áldásait.

A vendéglelkésznek tulajdonképpen szolgálatáról kellett volna beszámolnia. Ehelyett arról szólt, hogy mit kapott Zsobókon áldásban, élményben, biztatásban. Bár még az 5 igehirdető sem tudta meg nem történté tenni a „fekete decembert” – melyet a majdani történelemkönyvek a mohácsi vész napjával együtt emlegetnek –, de e történelmi jelentőségű szolgálattal a református keresztyén testvériség új távlati nyíltak meg. S ha Erdély „világelső” a vallásszabadság biztosításában (az Egyesült Államok még csak nem is létezett akkoriban), úgy lett és lesz valósággá Reményik Sándor gondolata: „Romon virág” nyílik!

P. V.

Zsobók – református árvaház és nevelőotthon

14. Nemzetközi konferenciánk

A Magyar Református Presbiteri Szövetség 2005. június 29. és július 2. között tartotta 14. Nemzetközi (Kárpát-medencei) Presbiteri Konferenciáját Miskolcon, a Lévy József Református Gimnáziumban „Családi válsághelyzetek – keresztyén válaszok” címmel. A konferencián elhangzott igeszolgálatok, előadások és korreferátumok, valamint a hozzászólások alapján a konferencia résztvevői a címben foglaltakról a következő állásfoglalást alakították ki.

1. A válságokról általában

A válságok az emberi életben nem szükségszerűen kedvezőtlenek. Az Úr Isten a válságok egy részét („normatív válságok”) a teremtés rendjébe iktatta, mivel ezek az emberi élet korszakai közötti átmenetek feszültségeiből származnak. Az ember csak ezek leküzdése, megharcolása révén jut az emberi lét következő fokozatába. Ilyenek pl. a serdülőkor, a felnőttkor különböző szakaszai közötti átmenetek válságai, amelyek mögött adott esetben biológiai változások is állnak.

A válságok másik csoportját az olyan eseti válságok alkotják, amelyek valamely rendkívüli élethelyzetben állnak elő, vélhetőleg legtöbbször, vagy talán mindig saját, vagy közeli és távoli környezetünk bűneiből kifolyólag. Ezeket a válságokat Isten fel tudja használni arra, hogy valakit valamely útról letérítsen és új irányba indítson el. Ezt azonban csak azok tudják felismerni, akiket Isten elhívott, akiknek megbízást adott, akiket Isten felkészített és szolgálatba állított (Ef. 4,11-15) és aki mindezekre igenlő választ adott. Mivel azonban életünkben, a szolgálat végzése során ők is tévútra juthatnak és az erre vonatkozó igei figyelmeztetést nem veszik észre, válságba jutnak. Isten azonban ezekből a válságokból az ő gyermekeit ki tudja menekíteni.

2. Válsághelyzetek a családban életkorok szerint csoportosítva

2.1. Az ifjúkor válsághelyzetei

Az ifjúkort három korszakra lehet bontani, úgymint a serdülőkorra, az ifjúkorra és a fiatal felnőttkorra.

Önmagukban mindhárom kornak a válsághelyzetei szükségszerűek (normatívak), mert ezek nélkül a gyermekből nem lesz felnőtt. Az azonban, hogy ezeknek a válságoknak a megoldása, kimenetele hogyan alakul, három tényezőtől függ: Milyen környezetből jut az illető a válsághelyzetbe? A válság ideje alatt milyen családi és társadalmi hatások motiválják a válság kimenetelét? Az, hogy a serdülő lázadozó – kompromisszumokat nem ismerő, mindent fehéren-feketén látó – szükségszerű, hisz csak így tud leválni („elrugaszkodni”) szüleitől és csak így találja meg saját önazonosságát. Amint írtuk, a válságból való kimenet attól függ, hogy a serdülő milyen családi élethelyzetből jön (szerető vagy elutasító). A család a válság jeleit hogyan viseli el és hogy a közelebbi és távolabbi társadalmi környezet pozitív vagy negatív kimenet irányába tereli-e.

Ha a családi előzmények kedvezőek, az apa helyesen tölti be az apa és férj szerepét, vagyis szeretettel korlátozó, hatalmával nem visszaélő feje a családnak (1Kor. 11,3), az asszony anyja, aki a leválás során nem szűnik meg gyermekét szeretni, de el is tudja engedni, tudva, hogy a gyermeket csak sáfárságra kapta, továbbá, ha egyikük sem „dramatizálja ezt a kort a kellenél jobban” (Gyököcssy), hanem bábáskodnak a felnőtté születésnél, akkor várhatóan egészséges felnőtt születik. Nem hallgathatjuk el, hogy ebben a társadalmi környezet a szülőket nem segíti. Ezen a helyzeten enyhíthet a szerető, befogadó, hosszútávú gyülekezet.

Résztvevők csoportja az avasi templomkertben

Ha azonban a gyermek nem ilyen előélettel indul a serdülőkorba, és nem toleráns környezet veszi körül, akkor súlyosan sérült felnőtt születik.

Isten terve a pozitív kimenet, ezért a családnak és a gyülekezetnek Isten terve szolgálatába kell állnia. Istennek van hatalma a sérültet is meggyógyítani és ebben is fontos eszközzé válhat a gyülekezet.

Az ifjúkor higgadtabb időszak a serdülőkorhoz képest, de a felnőtté válás szempontjából rendkívül fontos, mert a világnézeti-társadalmi problémák iránti érzékenység révén ekkor formálódik ki saját értékrendje. Mivel ebben a korban a szülők már csak távolabbról (de nem szeretet nélkül) kísérhetik ezt a formálódást, igen nagy szerepük lesz a mértékadó, hiteles személyiségeknek és jó közösségeknek, mint amilyen a gyülekezet és az iskola lehet. Negatív személyiségek és közösségek (bandák, galerik) viszont súlyos veszélyt jelentenek az ifjúra nézve. Ilyenek – a kutatások szerint is – a drog, a bűnözés, a céltalanság.

A fiatal felnőttkor válságainak kimenetelében már döntő szerepe van/lehet annak, hogy az elhívást felismeri-e, igennel válaszol-e rá és átveszi-e azt a megbízást, amit Isten készített számára.

Mivel ez a korszak fontos döntések korszaka (pálya- és társvalasztás) ezt a döntést joggal előzi meg a félelem. A szülőkhöz visszataláló, velük új viszonyt kialakító felnőtt részére ismét fontos lesz a család szerető légköre, beleértve ebbe annak szokásait, hagyományait. Mivel a külvilág általában erre az időszakra sem gyakorol pozitív befolyást, sőt a külső körülmények fokozzák a félelmeket, mint pl. munkanélküliség, bizonytalan jövő (lakáskérdés), a házasságtól elriasztó élethelyzetek, válások. A család mellett fontos szerephez jutnak a közösségek. Ha ezekben a közösségekben a fiatal felnőtt feladatot kap, érzi és tudja, hogy a közösségnek szüksége van rá, akkor félelmei csökkennek, még ha nem is jutott el az isteni meghívás meghallására.

2.2. A felnőtt kor válsághelyzetei

Ebben az időszakban mindenekelőtt a házasság jellegének van fontos szerepe.

állásfoglalása

Isten a házasságot életközösségnek és nem érdekközösségnek teremtette, ami több, mint a férj és a feleség együttese. Azon a szereteten alapszik, amit Isten tanúsít az ember iránt (Jn. 3,16) és amit az egyik előadó így határozott meg: „Jó hogy vagy és azt akarom, hogy még inkább legyél.” Az Isten és az ember közötti kapcsolatot Isten minden határon túl kiterjesztette (1Móz. 1,28-30), így az életközösségben élő házaspárok is tárgyják egymás életterét.

Ahogy az életközösségben élő párok Istenhez közelednek, úgy válik a közösségük egyre felbonthatatlanabbá. Így valósul meg az az „alapszabály”, amely szerint a házastársi kapcsolatot állandóan építeni kell pl. azzal, hogy a házaspárok érdeklődnek egymás munkájára, érdeklődési köre iránt.

Ha a házasság érdekházasság, érdekközösség, akkor az kompromisszumokon alapul, amelyben a házaspárok nem alkotnak életközösséget. Ebben a kapcsolatban az egyik fél birtokolni akarja a kapcsolatot, ellenőrizni akarja a másik életterét, anyagilag és lelkileg kiszolgáltatottá teszi a másik felet, amiből kifejlődik a diktatúra és az erőszak.

Mivel a társadalmi környezet ma különösen (bár valószínűleg mindig) nem erősíteni, hanem inkább kikezdeni igyekszik a házasságokat, így az érdekközösség szinte bizonyosan zátonyra fut. Az életközösségek ápolása viszont a gyülekezetek fontos feladata, pl. házaskörök révén.

A családnak is több életciklusa van: a kapcsolatok kialakulásának szakasza, a házasság korai szakasza, az első gyermek születése, a házasság középső szakasza (iskoláskor), a gyermekek „kirepülése” a fészekből, a nyugdíjas időskor, a veszteségek időszakai.

Ezeknek a korszakoknak is megvannak a sajátos válságai, de ismét csak azt mondhatjuk, hogy ha a család támogató funkciói erősek, akkor ezeknek a normatív válságoknak nagy valószínűséggel pozitív kimenetele van. Ellenkező esetben a válság pusztítóvá válhat mind az egyénre, mind a kapcsolatokra, mind az egész családra.

A család miben tudja támogatni tagjait?

- a világra vonatkozó ismeretek összegyűjtésében és átadásában,
- a visszajelzésekben és útmutatásban,
- a világról kialakuló kép, az életfilozófia kialakításában (keresztény értékek)
- gyakorlati és konkrét segítség formájában,
- pihenésben és megújulásban,
- az önzonosság kialakításában,
- az érzelmi teherbírás növelésében.

Végigtekintve ezen a jegyzéken szembeötlő, hogy a tevékenységek legtöbbször közvetlenül, de mindegyikről közvetve elmondható, hogy Isten szeretetének megjelenési formái, Isten és ember, Isten és család kapcsolatában.

Nincs jogunk azt mondani, hogy ezek a funkciók csak keresztény családokban valósulnak meg, de valljuk, hogy ahol a házaspárok együtt és külön-külön közelednek Istenhez, az előzőekben ismertetett fokozatokon keresztül (elhívás-megbízás-felkészítés-szolgálatba állítás) ott bizonyára érvényesülnek. Mint ahogy az is bizonyos, hogy ahol ezek nem érvényesülnek, ott a válság negatív kimenetelének negatív jelei jelennek meg: pszichoszomatikus betegségek, deviancia, szenvedélybetegségek, válás, családi erőszak, öngyilkosság.

Amint a pozitív válságkezelés nyomán a családokban nyilván-

valóvá kell válni ennek a kívülvalók számára is („világítani kell”), úgy a negatív kimenetelű válságkezelés is láthatóvá lesz a család minden tagján, amiről azok a döbbenetes gyermekrajzok tanuskodhattak, amelyek elemzése a problémák hátterét tárta fel.

A család ill. a felnőttkor életciklusainak sajátos nehézségei, lehetséges válságfócai:

a) *Az újonnan házasodott párok esetében:* az új szerephez megfelelő modell megtalálása, mert ez erősen meghatározó lesz a korai anya-gyermek kapcsolatban, ez viszont az ősbizalom kialakulásában. Igen fontos problémát jelenthetnek a külső körülmények, mint pl. a megoldatlan lakáskörülmények (vizsgálatok szerint a legnagyobb probléma), a hajszolt munkatempó, az ezzel járó ritka együttléteklével, a túlzott erőfeszítésekben történő kifáradás (építkezés, anyagi helyzet), ami a kapcsolat kiüresedéséhez, majd váláshoz vezethet, végül az első gyermek korai érkezése, ami Magyarországon igen korai és lerövidíti az összecsiszolódás idejét.

b) *A gyermeket váró és csecsemős családok esetében:* a várandósság lelki terhei, a nőknél a szülést követő depresszió, az anyai ill. az apai szerephez való betanulás úgy, hogy az előző generációk mintái – az életkörülmények változásai miatt – alig átvehetőek.

c) *A kisgyermekes családok esetében:* az anya kiszolgáltatott helyzete, időbeli lekötöttsége, az ún. GYES-neurózis, a következő gyerek (testvér) születése, az anya újra munkába állása és ennek révén az apa feladatainak módosulása, aktívabb részvétele a családban.

d) *A házasság középső szakaszában:* az iskolai teljesítménykényszer és versengés, a prepubertáskor nehézségei (veszélynemismerés), szülők és gyermekek kapcsolata (a problémás és a „bezzeg”-gyermek), a házastársi kapcsolatok átalakulása.

e) *A fiatal felnőtt kibocsátó család esetében:* a felnőtt, de anyagilag függetlenné válni még nem tudó/nem akaró felnőtt, „amíg az én kenyeremet eszed...”, az önállósodás nehézségei, az anyós-érmek (a meny- vagy vő-jelöltre ill. menyre, vőre), az esetleges együttélés idők és fiatalok között.

f) *A magukra maradt, de aktív szülők nehézségei:* új szerepek, feladatok keresése, megtalálása (nagyszülőség), a változó kor lelki és egészségügyi problémái.

g) *Inaktív idős házaspárok esetében:* a nyugdíjba vonulás nehézségei (romló egészségi állapot, -teljesítményképesség, -anyagi helyzet), tekintélyvesztés, felelősség változás/csökkenés.

Ha mindez még egyéb válságra rakódik rá (elvált szülők új házassága, fogyatékkal való élés), akkor a válságok csak súlyosabbakká válhatnak.

Különös hangsúlyt kapott a vizsgálat során az apa-kép, különösen is atekintetben, hogy ez milyen módon alakítja az Istenkép kialakulását (pl. a mindig büntető apa a büntető Isten képét). Fontos, hogy az apa ill. férj vagyis a férfi szerepre való felkészítés az uniszex világában nagyobb szerepet kapjon, mert valljuk, hogy a gyermekeknek mind az apára, mind az anyára, a családnak férjre és feleségre egyaránt szüksége van, szemben a társadalomban egyre terjedő egyéb tendenciákra: együttélés, szingli-lét.

Amint az előzőekből is kiderült, igen fontos szerepe van az egyházi közösségeknek és intézményeknek, így az iskoláknak is. Itt különösen nyilvánvalókká váltak a társadalom alakulásának negatív tényezői, az individualizmus, az értékek viszonylagossá válása, a távlatok hiánya. Mindezekkel szembe kell szegezni a biztonságot, a kiszámíthatóságot, a közös élményt, a közös érté-

Állásfoglalásunk

eket egy olyan korban, amikor a tanügy válsága éppen a biztonság és a kiszámíthatóságot akadályozza.

3. Az időskor válsághelyezetei

Az időskor válsághelyezeteinek vizsgálatánál a nagyból a kicsibe való haladás elvén a kérdést térbeli- és időbeli kiterjedésében vizsgáltuk. Mindenekelőtt az egész emberiségre kiterjedő három nagy „robbanással” foglalkoztunk:

- a népesedési,
- az életkor-növekedési,
- az informatikai robbanással.

Európában és Kelet-Ázsiában már ma is 20% felett van az idős korúak száma, 2025-re szerte az egész északi féltekére, de Dél-Kelet-Ázsiára és Ausztráliára is kiterjed. Mindennek messzemenő gazdasági, költségnövekedési hatásai lesznek az egész világra.

A lelki problémák abban jelentkeznek, hogy növekszik az együttélő nemzedékek száma, de növekszik a nemzedékek közötti szakadék is.

Az életkor növekedésével növekszik a krónikus betegséget hordozók száma, amelynek mind gazdasági, mind emberi hatásai vannak (ma is a teljes népesség 51%-át teszik ki, akiknek legalább 1 krónikus betegségük van).

Magyarországra közelítve megállapítható, hogy a népesség fogy, az életkor az európai átlagnál alacsonyabb, de az idősök aránya egyre nő, miközben a magyarok még mindig a legcsaládszeretőbbek Európában az olaszok mellett.

Az érzelmek megfagyása nyomán a bizalomhiány, a kiegészés, a magány egyre nő (a magány: valakihez, valamihez, valahová tartozás hiánya).

Ennek a hatásnak a csökkentésében jelentős szerepet kell vállalniuk a keresztyén családoknak, gyülekezeteknek.

Fontos kimondani: az érzelmek és kapcsolatok hiánya anyagiakkal nem pótolható.

A kapcsolatokban az egymástól való korbeltávolság miatt az unokák és nagyszülők kapcsolata fontossá válik.

Mindezeket a családi és gyülekezeti gyakorlatban érvényesíteni kell. A gyülekezeteknek fontos szerepük van abban, hogy idejében bevonják az időseket („fiatal nyugdíjasokat”) a gyülekezeti munkába, aminek nyomán a nemzedéki ellentétek oldódnak, a szakadékok csökkennek, az érzelmek nem fagynak le.

Az öregkor válságjelenségei:

- az öregség elutasítása (minden áron fiatalnak maradni),
- a fiatalok iránti keserű irigység,
- az öregkori önzés.

Jóllehet a statisztikák szerint az idősök többsége otthonában szeretne maradni, de ahogy az idősothtonok egyre inkább megteremtik az otthon-érzés külső és belső feltételeit, ez a helyzet át fog alakulni. A budapesti Schweitzer Albert Otthon, a tenkei és a nemesbikki szeretetotthon életéből megismert gyakorlati példák, ebbe az irányba mutatnak.

4. A konferencia témájához kapcsolódva Isten iránti hálával ismerte meg a konferencia a miskolci Lorántffy Zsuzsanna kismaotthon életét, valamint a sajósenyei, fogyatékkal élők kis csoportját. Áldja meg az Úr az ezeken a nagyon nehéz területeken dolgozó munkatársakat és az otthonok lakóit.

5. A konferencián elhangzottak nyomán a konferencia felkéri

a Presbiteri Szövetség Elnökségét, hogy kérje fel a Magyarországi Református Egyház Zsinatát, adjon tanítást/állásfoglalást társadalmunk erkölcsi állapotáról, amelyet a társadalom pártállástól függetlenül igen rossznak ítél, nem titkolva azt sem, hogy ez egyházunkban is súlyos probléma. Szükségesnek látja a konferencia ezt az állásfoglalást azért is, mert – mint láttuk – a társadalmi környezet minden társadalmi válsághelyezetet a negatív kimenetű válságkezelés irányába tol el.

6. A konferencia megköszöni az előadók, Igével szolgáló lelkipásztorok, korreferátorok szolgálatát és felkéri a Presbiteri Szövetség Elnökségét, hogy a köszönetet mindannyiuknak írásban is fejezze ki.

A konferencia megköszöni a Tiszáninneni Egyházkerület Elnökségének, ezen belül a Lévay József Református Gimnázium igazgatójának, gazdaságvezetőjének, a Kollégium ill. menza minden munkatársának ill. vezetőjének, hogy konferenciánkat befogadta és annak lebonyolításához kiváló körülményeket teremtett. Megköszöni az iskola anyagi támogatását, amellyel 10 határon túli résztvevő díját magára vállalta.

A konferencia megköszöni a Presbiteri Szövetség munkatársainak a konferencia megrendezésében, lebonyolításában végzett munkáját, külön is kiemelve az ének-zenei programot és a filmvetítéseket. Köszönettel fogadja annak lehetőségét, hogy a konferencia hanganyaga kazettán is hozzáférhető lesz.

Miskolc, 2005. július 2.

A Sárospataki Református Teológiai Akadémia felvételt hirdet

lelkipásztori munkatárs-katechéta szakra, nappali és levelező tagozaton. Azoknak a legalább érettségivel rendelkezőknek a jelentkezését várjuk, akik a Református Egyház tanítását mélyebben kívánják megismerni. A jelentkezők a felvételi időpontjáról értesítést kapnak. A jelentkezéseket a Sárospataki Református Teológiai Akadémia Dékáni Hivatala címére kell elküldeni: 3950 Sárospatak, Rákóczi út 1. Bővebb tájékoztatás és jelentkezési lap letölthető az Akadémia honlapjáról: www.srta.hu. A lelkipásztori munkatárs-képzés első éve kiválóan alkalmas presbiterek képzésére, ezért azoknak is ajánljuk a jelentkezést, akik a képzést ilyen módon kívánják igénybe venni. A képzéseken vendéghallgatóként részt venni az érettségivel nem rendelkező presbiterársaink részére is lehetőség van, és megfelelő feltételek teljesülése esetén erről igazolást is kapnak.

Emlékezetes presbiterek

Pápai Páriz Ferenc

(1649-1716)

„Fegyverek közt hallgatnak a műzsák” – mondták az egykori rómaiak. Arra utaltak, hogy csak békesség idején virulhat a tudomány és a művészet. Pápai Páriz Ferenc életműve e mondás viszonylagosságát tanúsítja. Születésének pillanatától fogva holtáig folyamatosan végveszedelemben élt. Életműve okán már kortársai és az utókor az emberiség oly nagyjaihoz hasonlította, mint amilyen volt Rotterdami Erasmus és Descartes. Mi magyarok hozzátehetjük a kérdést: „mi lett volna Magyarországból és Erdélyből Pápai Páriz Ferenc nélkül?”

Jelképes, hogy naplóját Szenci Molnár Albert naplójának üresen maradt felébe jegyzi. Hat-hét éves korától fogva tartja számon élete és világa dolgait. Édesapja Pápáról Erdélybe települt és Désen szolgáló lelkészesperes. Amikor II. Rákóczi György megdölgötlan lengyelországi hadjárata következményeként összeomlik „Erdélyország a Tündérország”, a betörő tatárok sok százezer magyart mészárolnak le Erdély-szerte. Tombolásuk központja éppen Dés, Szék, Mezőség. Apja – Apafi Mihály későbbi fejedelem – nevelője is volt. Udvari prédikátorként Nagyenyedre került. Fia ekkor forr egybe Nagyenyeddel. Előbb diák, majd tanító, s végül 40 éven át, holtáig igazgató. Nagyenyedi kollégiumunk léte nem is képzelhető el Pápai Páriz nélkül. 18 éves volt, amikor elárvult, s reá hárult három testvérének nevelése.

Mikor testvérei érett korúak lettek, elhatározta, hogy idegen országokban „bujdosó”, azaz peregrinus diák lesz. Támogatást sehonnan nem kapva, maga erejével indul az idegenbe. Orvostudományt és nyelveket tanul Lipcsében. Marburgban, Frankfurtban, Heidelbergben. Itt filozófiai tanszéket kínál nekí, de ő Bázélbe megy az orvostudományok Mekkájába. Glaser professzor nagy hírű boncolásain vesz részt, mint annak kedves tanítványa. A professzor a hatalmas pestisjárvány idején hősiiesen ápolta betegeit. Viszonylag fiatalon ő maga is a járvány áldozata lett. Eközben Pápai Páriz Ferencet már orvosdoktorrá avatták, sőt az egyetem aszesszora lett. Az avatási szertartás után leírta imádságát: „Hátra van, hogy Isten – a jámbor lelkek ama oltalmazója – aki anyám méhétől fogva mindedig oly jóságosan vé-

delmezett engem a méltatlant, és kegyes ajándékaival visszaélőt, aki engem hazám földjéről kihozott, külső országokban bánatlatlanul átvezetett, amnyi harci zaj közepette biztonságba helyezett és Helvéciában, mint valami magas köszirten megállapodásra készített, fáradozásomat kiváló tanítómeszterek vezetése alatt az óhajtott befejezéssel szerencsételtetett – ezután is segéljen kegyelmével igyekezetemben és fáradozásaimban. Vezessen vissza édes hazámba, és épségben adjon vissza enyéimnek az ő neve dicsőségére a szerencsétlen halandók javára...”

„Enyéim” alatt – úgy tűnik – Nagyenyedet értette. A legrövidebb – egyben a legveszedelmesebb úton igyekszik haza. Hiába marasztalják Debrecenben, Kolozvároton szép állásokat ígérve neki. Életét eljegyezte Nagyenyeddel, a védtelen, hadak járta várossal és kollégiummal. Bár fejedelmi orvos lesz, a kollégium sorsa egyre inkább lefoglalja erejét, idejét. Rektor professzorként tanít, igazgat, könyveket ír, pusztító hadakkal tárgyal. S bár életében háromszor is elpusztul Enyed, mindig megnagyobbodva épül újjá, s áll mind a mai napig. (Bár manapság éppen hogy csak létezik...)

Állandó háborús körülmények között alkotja műveit. Hányszor kellett megsiratnia elpusztult diákjait és polgártársait. Majd valamennyi könyvének címe így kezdődik: „Pax” (Béke) a Pax animae (a lélek békéje) nyitja meg a sort. Ezt követi a Pax Corporis (a test békéje), mely voltaképpen az Orvos a háznál műfajú könyvek őse. A szünet nélküli pusztításnak kitett népének írja a gyógyítás lehetőségeit. A Pax aulae (a fejedelmi udvar békéje) – talán a sok politikai intrika is inspirálta – a közéletben forgolódnak ad fontos ismereteket. S mivel a halál mindenkinek állandó kísérő társa, megírja a Pax sepulchrit (A sír békessége). Ezzel folytatja a reformáció kezdetétől fogva dívó műfajt a halálra való bölcs és lelki előkészületről. S végül a Pax Crucis (a kereszt békessége) a krisztusi kegyelem és üdvösség útjára tanít. Valamennyi műve címlapján megjelenik orvosdoktorrá avatása alkalmával vallott jelmondata: „Fiacskáim, ne szóval szeressünk, se nyelvvel, hanem cselekedettel és valósággal.” (1János 3,18).

Mindeközben megalkotja élete főművét –

tovább folytatva eszményképe: Szenci Molnár Albert munkásságát: latin–magyar, magyar–latin szótárát. (Még Petőfi Sándor is ebből tanult!)

Gondolkodására jellemző Misztótfalusi Kis Miklóshoz írt levele. 1681-ben keltezte és Amszterdamba címezte. (Bár majdnem egykorú volt a címzettel, az mégis tanítványa volt neki Enyeden. Mindketten az üldözött presbiterianus, puritán, cartézianus eszmék követői.) „Haladj tovább, tehetséges ifjú azon az úton, amelyen elindultál... ne hátrálj meg a bajok elől, még szűkös körülmények között sem, melyek várhatnak reád..., hanem éppen ellenkezőleg, merészebben törj előre... Legfőbb fohászokkal kérem az Istent, akinek oltalmába ajánlak továbbra is téged, és azt, amit elkezdettél. Nagyenyed, 1681. június 1. Pápai Páriz Ferenc orvosdoktor.”

Végül mégiscsak látnia kell Enyed pusztulását. Hiába tárgyal báró Tige osztrák zsoldosvezérrel 1704-ben: a kollégium lángba borul. Majd Rabutin német zsoldosai Rákóczi-ellenes bosszújukat kimutatandó fosztják ki és perzselik fel a várost 1707-ben. Elpusztul a könyvtár, a levéltár, az intézmény. Ebben a reménytelen állapotban fordul I. György angol királyhoz, aki egész Angliában egy vasárnapi perselyadakozást rendel el Nagyenyed javára. E kapcsolat tartására saját fiát küldi ki. E pénzből épült újjá Nagyenyed, hogy azután 1848–49-ben egy újabb pusztítást megszenvedve ismétlenül újjáépüljön. Ezt az új, impozáns épületegyüttest azonban már csak örhegyi sírjából „szemlélheti” az 1960-ban a kollégium kommunista elkobzása nyomán kapott infarktus következtében meghalt utód: Nemes János társaságában.

Dr. Papp Vilmos

Isten előtt az ENSZ második főtitkáraként

100 éve született Dag Hammarskjöld

Dag Hjalmar Agne Carl Hammarskjöld 1905. július 29-én született a svédországi Jönköpingben, nemesi családban, három testvér után. Édesapja egy ideig az ország miniszterelnöke volt. Édesanyja melegsívű, vidám, mélyen hívő protestáns, ősei között lelkesekkel és tanárokkal. Ő tanította neki az egyházi énekeket, olvasta a Bibliát, kezét ő kulcsolta imára, s vitte vasárnaponként templomba. A „Testvérek menjünk bátran” kezdetű dicséretet, melynek második sora: „Hamar leszáll az ég...” – gyakran idézi naplójában. A család barátja volt Nathan Söderblom svéd érsek, aki a protestantizmus lényegével ismertette meg az ifjút. „Isten valósága” című könyvére a serdülő Hammarskjöld feljegyezte: „A keresztyén ember élete Isten írása, alkotása”. Tanulmányait Uppsalában és Stockholmban végezte. Jogot, közgazdaságtant és filozófiát tanult. Francia, angol, német és még néhány nyelven folyékonyan tárgyalt. 30 évesen a Svéd Királyi Bank elnökségi tagja, 1951-53. között külügyminiszter-helyettes. 1953. április 7-én választják az ENSZ főtitkárává. Programadó volt, hogy rövid székfoglaló beszédét egy svéd imádságra utalva így fejezte be: „Legmélyebb imánkban nem a győzelemért, hanem a békeért könyörgünk”. Diplomata, de műfordító is, író és műértő, szerette és szívesen hallgatta Bach és Mahler muzsikáját. Kora valamennyi szellemi nagyságával levelez, kiváltképpen Albert Schweitzerrel, Lambaréné hívő protestáns orvosával. Irodalmi, filozófiai műveket fordít svédre. Gyakran látható az ENSZ 38. emeletén lévő dolgozószobája asztalán a Biblia mellett Kempis Tamás Krisztus követése c. elmélkedéses könyve. Főtitkári beszédeinek dossziéjára egy-egy bibliai idézetet tűz vagy a Miatyánkot, van, amikor saját imádságát. Nevéhez fűződik az ENSZ elmélkedési termének (Meditation Room)

átalakítása, a kék inges békefenntartó erők létrehívása. Nehéz időkben, a suezai és a magyar válság idején állt helyt felelős posztján, mindig Isten előtti felelőséggel intézve a világ sorát. Egyik skót méltatója írta róla: „Vitatathatlan, hogy Hammarskjöld a legnagyobb államférfi, akit a politika Abraham Lincoln óta felmutathat”. Évtizedeken át írja titkos lelki naplóját, szinte naponta esti-éjjeli csendes beszélgetésbe merülve Urával. Naplója halála után Västernorrland = Útjelző címen sok világnyelven megjelenik, csak magyar kiadása és életrajza hiányzik. Igen nagy mulasztás, amit semmivel sem lehet mentetni. (E cikk szerzője Isten diplomatája c. könyvével ezt a hiányt próbálja meg némileg pótolni.) 14 egyetem választja díszdoktorául. Sok író, képzőművészt támogat, van, akit az irodalmi Nobel-díjhoz is hozzásegített (Saint-John Perse). Igazi reneszánsz személyiség volt a hidegháború végzetesen leszűkített, két-blokkos (keleti tömb kontra nyugati tömb) gondolkodása idején. Békeszolgálat közben, 1961. szeptember 18-án veszté életét tragikus repülőszercséltség következtében az afrikai Ndola/Zambia közelében. Halála után megkapja a Béke Nobel-díjat, intézményeket, alapítványokat, könyvtárakat, emléktáblákat, utcákat, tereket neveznek el róla, bélyegsorozatok adnak ki arcképével sok helyütt a nagyvilágban. Az ENSZ mai főtitkára, Kofi Annan szerint a világszervezet történetében ő állította fel a magas mércét emberségből, politikai etikából, önfelelőző szolgálatból. Ha mai utóda nehéz döntés előtt áll, mindig felteszi magában a kérdést: *És mit tenne ebben a helyzetben ma Hammarskjöld?* Svédországban, az ENSZ-ben, Afrika több országában egész évben ünnepek, megemlékezések, filmek, szobrok, hangversenyek, könyvek, az Útjelző újabb kiadásai, tanulmányok, nemzetközi konferenciák emlékeznek rendkívüli szolgálatára, s tisztelegnek emléke előtt születésének 100. évfordulóján. Ezzel az összeállítással szerény jelét adjuk mi is testvéri megbecsülésünknek.

20 éves kora óta írja lelki naplóját, esti beszélgetéseit, ünnepi imáit jegyzetlapjaira, amit életrajzírói a keresztyén lelkiségi irodalom legkiemelkedőbb teljesítményei közé sorolnak: Augustinus Vallomásai, Kempis Tamás Krisztus követése, Pascal jegyzetei mellé. Magyar vonatkozásban Rákóczi fejedelem imádságos könyvéhez, Széchenyi vallomásaihoz rokonítható. A napló a másik Hammarskjöldöt mutatja, aki hitével merített naponta friss erőt, üzenetet az élet forrásvizéből, s fogalmazta meg szinte közmondászerű tömörséggel közel 500, Megváltójához szármaló szellemi-lelki rezdüléseit.

Ha valakire a világ felelős posztján ráillik,

hogy ő ott is, sőt ott igazán Jézus Krisztus „jó vitéze”, bizonyoságtévője, nagykorú világi keresztyén volt az elvilágiasodás legcsekélyebb jele nélkül, akkor ez Dag Hammarskjöldről kétségtelenül elmondható. Nem csak azért, mert életrajzírói kivétel nélkül állítják, hogy „sem Keletnek, sem Nyugatnak nem volt a szolgája, hanem az élő Istené” – s hozzáteszik: „Mély vallásossága, hite igen nagy mértékben járult hozzá főtitkári tevékenységének rendkívüli hatékonyságához”. Hanem első rendben azért, mert halála után felfedezett lelki naplója, a Västernorrland = Útjelző szerint szinte naponta, de minden jelentős élethelyzet előtt, alatt és után Istenhez fordulva, coram Deo, az Ő színe előtt igyekezett meghozni személyes élete és a világ politika csúcán a nemzetek, milliók életét befolyásoló döntéseit. Élete dokumentumaiból egyértelmű, hogy mind a magánéletben, mind a közügyekben megvalósította, élte a protestáns hit sarkalatos tételeit: egyedül hit által, a Szentírásra támaszkodva, s Jézus Krisztusra tekintve töltötte be „minden hívő egyetemes papi szolgálatának” reá kimért teendőit. Talán éppen ezért nem véletlen, hogy a diplomácia diplomatikusan igyekezett a világ sok részén agyonhallgatni személyiségének ezt a döntő vonását. Másutt, hazájában, az USA-ban, a németeknél, franciáknál, sőt még a lengyeleknél is idejekorán felfedezték lelki mélységeket és hitbeli magasságokat tükröző gyönyörű lelki naplóját. Ebben fellelhető a skandináv protestantizmus puritánsága, bibliikussága is.

Bibliás időszaka 1954. december 30-án indult, ami a naplóban feltűnően sok zsolttáridézetet hoz magával, s vannak kiváltképeni időpontok, amikor összesűrűsödnek az idézetek, mintegy jelezve: bizonyos életpillanatokban fokozott megerősítést várt Isten szent Igéjétől. 22 zsolttáridézetet tartalmaz a napló. Az újszövetségi és más ószövetségi helyekkel együtt összesen 33 bibliai bejegyzést. Ennek alapján joggal nevezhetjük az ENSZ második főtitkárát *zsolttáros, bibliás diplomatának*, még ha ez sokaknak meglepő, hogy ne mondjuk: kellemetlen ténynek tűnik is. Istennek köszönve meg életét, keresztyén politikusi szolgálatát, evangéliumi derűjét és realitásérzékét, legszebb imádságaiból és legmélyebb hitbeli gondolataiból közlünk néhányat mostani és ez utáni számunkban is néhányat. Az ötszázból néhány gyöngyszemet. Isten diplomatájaként szívelelke a világ elnyomottaival, érdekeik érvényesítésére vállalkozó politikusokkal, gondolkodókkal dobant és érzett együtt.

Zsolttáros hitére most csak egyetlen példa: 1954. december végén Kínába kellett utaz-

Szász V. Péter (1913–2005)

nia, hogy kieszközölje 15 amerikai pilóta hazaengedését az USA-ba. A nem veszélytelen megbízatás estéjén írja le első zsolttárbejegyzését naplójába: „Szólt egyszer az Isten, és ezt a két dolgot értem meg: Istennél van az erő; nálad van, Uram, a szeretetet. Té megfizetsz mindenkinek tettei szerint” (Zsoltárok 62,12-13). Pekingben december 30-án ezt jegyzi be naplójába angolul: „Ha a hajnal szárnyaira kelnék, és a tenger túlsó végén laknék, kezed ott is elérne, jobbod megragadna engem” (Zsoltárok 139,9-10). Mi ez, ha nem az Isten gondviselő vezetésébe vett feltétlen bizalom, annak hite és bizonyossága, bárhová is kerülünk, Ő velünk van?! Messze az ENSZ székházától, Amerikától, egy politikailag ellenséges világban egyes egyedül, nagyon is rászorul az Ige bátorítására. Sajat félelmeivel szemben is bátorodó lélekkel végzi nehéz és veszélyes küldetését. 1955 nyarára Isten beérleli a kínai vezetésben a döntést: Hammarskjöld 50. születésnapjára hazaengedik a pilótákat. És a sort lehetne sok elgondolkodtató politikai eseménnyel, és Igével folytatni. Olvassuk Dag Hammarskjöld gondolatait és imádságait mi is Urunkra, bölcs vezetésére figyelő lélekkel...

Isten nem hal meg azon a napon, amelyen nem hiszünk többé személyes létezésében. Mi azonban meghalunk azon a napon, amelyen az életünk többé már nem sugározza annak a csodának a visszfényét, ami a minden értelmén túli Fényforrásból táplálkozik.

*Mindenható...
Bocsásd meg nekem
Kéteyeimet,
Haragomat,
Büszkeségemet.
Takarj be engem
Kegyelmeiddel.
Állíts talpra
Szigoroddal.*

Válogatta, fordította és írta
Dr. Békefy Lajos

A Cselekedetek Könyve hatodik része beszél először diakónusokról, akik a gyülekezetben a szegények gondozását kapták szent feladatul. A kialakuló egyházi életben mindig szükség volt a diakónusok szolgálatára. A reformációban Kálvin által megalkotott egyházi rendben az igehirdető, presbiterek, tanítókkal együtt helyet kaptak a diakónusok is. Az egyháztörténet folyamán változó formában ugyan, de mindig találkozunk az élő gyülekezetekben diakónusokkal, falvakban és városokban. A belmisszió korában, az 1930-as évektől, Karcag-Berekszárdon Csikesz Sándor szorgalmazására diakónusképző működött. Az 1950-es évekig innen nagyon sok szolgálatra felkészített diakónus került ki, és a gyülekezetekben a szeretetszolgálati, a gyermek és ifjúsági munkát végezték nagy hűséggel. Diakónusképzés az erdélyi református egyházban volt Imre Lajos teológiai tanár és László Dezső irányításával. Egy, az erdélyi diakónusok közül hozzánk került diakónusról emlékezünk meg, személy szerint Szász Varga Péterről.

Magyarlápón született 1913. február 22-én. Édesanyja indítására, amint kora engedte a vasárnapi iskola buzgó látogatója volt, majd az ifjúsági munkába is (IKE) bekapcsolódott. Édesanyja halálós ágyán szívére kötötte, hogy a vasárnapi iskolában és az ifjúsági körben kapott aranymondások éljenek szívében, és azok vezessék egész életében. Kolozsvárra került gimnáziumi tanulmányai végzésére és ott azonnal bekapcsolódott az ifjúsági munkába. A cserkészcsapatnak is tagja. Teológiai tanárok és kolozsvári lelkészek felfigyeltek rendkívül buzgó szervezőkészségű forgolódására, így diakóniai képzésben részesítették. Olyan lelkészek foglalkoztak vele, mint Babos Sándor, Bíró Mózes és Sípos Géza. Több évi előkészítés után 1934-ben budapesti misszióba küldték, ahol akkor a 200 000 magyar között szép számmal voltak reformátusok. Köztük munkálkodott úgy, hogy hat vasárnapi iskolai csoportot vezetett, ifjúsági Biblia-kört hozott létre, pártfogásába vette a munkanélkülieket, gondolt a nagy számban cselédként szolgáló lányokra. A gyülekezet főgondnoka orvos volt, aki gyógykezelésükről, a presbiterek között levő ügyvéd ügyes-bajos dolgaikat intézte az ő ajánlására. A vasárnapi iskolásokat és az ifjúsági kör tagjait elvitte Erdélybe olyan helyre, ahol lelki és testi üdülést kaphattak az erdélyi gyülekezetek áldozatából. Közben behívták munkaszolgálatra, ahol őt meglátogatta Sípos Géza hitoktató, és román Bibliákat vitt neki. Így ott románokból, bolgárokból és törökökből alakított Biblia-kört.

Erre a sokoldalú missziói munkára felfigyeltek a román hatóságok is, és így veszély is fenyegette. Éppen ebben az időben, 1938-ban látogatta meg Pógyor István a KIE nemzeti titkára, és meghívta a budapesti egyesületbe. Miután megkapta az útlevelet, Imre Lajostól és László Dezsőtől a nagyon szép bizonyítványt, elindult Budapestre. Pógyor István egyik első dolga volt, hogy bemutatta a józsefvárosi lelkésznek, Szabó Aladárnak, aki szeretettel fogadta, és ahogyan szokta, őt is imádsággal indította a fővárosi szolgálat útjára. A KIE sokoldalú munkájában hamar kitűnt rátermettsége és sokféle munkába bekapcsolódott. A tanoncotthon 5 lakójának gondjait is felvette, részükre Biblia-órákat tartott. Majd a KIE étkező vezetését bízták rá. A második világháború alatt és után itt ő – külföldi segélyekből – népkonyhát indított el, és naponta 250-300 ember kapott meleg ételt. Jó szolgálatai voltak a KIE dunavecsei táborában, a Balatonaligán lévő családi üdülőben is. Mindezen tevékenységei között időt szakított arra, hogy a józsefvárosi gyülekezetben is szolgálatokat vállaljon. 1950-ben az egyesületek „önkéntes” feloszlása után előbb minisztériumi beosztást kapott, majd pénzbeszedői munkakörben az elektromos művekhez került. Itt rövidesen vezető és szakértő lett úgy, hogy nyugdíjas korában is – amíg ereje engedte – állandóan igénybe vették.

Teljes erejével és idejével igyekezett, előbb mint presbiter, majd 1958-tól mint gondnok, a gyülekezeti szolgálatot végezni. Gondja volt a gyermek és ifjúsági munkára. Egyik fő tevékenysége volt a családlátogatás. Amíg Teleki László szolgálhatott együtt látogattak családokat, és írásos beszámolóik zínés képet adtak egyénekről és családokról. Presbiterválasztáskor ő tudott hosszú időn át olyanokat ajánlani, akik hitből és szeretetből vállalták a szolgálatot. Örült, hogy újjáalakult sok ifjúsági mozgalom, köztük az evangéliumi cserkészlet, a KIE 1-es számú csapata is. Így végezte nagy hűséggel Ura és a gyülekezete iránt szolgálatait mindaddig, míg ereje engedte. Ezután is imádságban hordozta minden kérdését. Isten megadta neki, hogy lánya és családja körében megkapta mindazt, amire élete utolsó szakaszában szüksége volt. Elhunyt előtt még az is megadott neki, hogy a gyülekezetből meglátogathattuk és együttes imádságban adtunk hálát a múltért és könyörögtünk a jövőendő szolgálataira.

Dr. Kovács Bálint

Postaládánkból

A presbiterválasztást nyilvánvalóan imádságos lélekkel lehet csak hordozni. Ennek egyénenkénti legelső biztos módja, a láthatatlan mégis valóságos „hely”-et igényli: mindegyikünknek Urunk által, Neki és Őelőtte a „legelső szobáscánk”-ban elmondott, vagy jelen esetben eldúdolt, elénekelt imádságaink.

Így a folyamatos lelki történésekben igazolja önmagát a Szentírás is: „Erőm és énekem nekem az Úr...” S miután az egyént megerősíti, vágyakozást ad arra, hogy a saját életéből kilépve „nyisson” a másik hívő lélek felé. Az imádság és ének szárnyán az Úr ügyéért tenni akarók határozzuk el, hogy a presbiterválasztásért már nem csak magános csendességünk egyéni imádságaival, hanem közösen, fennhangon elmondott, együttes imádságainkkal, a gyülekezeti Biblia-órán, vagy éppen e témában tartott imaórán együtt kereshetjük a gyülekezetek következő választási időszakára alkalmas presbiterek megválasztási testvéreinket. Ezek után jön a kérdés:

Nem lenne-e jó erősíteni azokat a „2-3” főből álló kis imaközösségekben lévőket, akik Jézus Ígéretének engedve „az imádkozás órájára jönnek össze”, a presbiterválasztásért? A presbitériuság például azt tanácsolná, hogy ahol csak lehet ott a vasárnap délután 3 órát jelöljék meg. Így ha 1000 gyülekezetet találunk, amely ezt megfogadja, gondolhatunk arra, hogy átlagban a 3 fő biztos megadatik a „Ígéret szerint „2-3”-ból, akkor 3000 lélek pünkösdi létszámmal megegyezően lelki felelősséget és összetartozást is jelent vasárnap délutánonként 3 órákor! Ez a 3000 fő tudja mindig a másiktól, hogy imaórán van, s a presbiterválasztás

kapcsán már imádságában nemcsak a saját presbitereiért, mint lelki vezetőkért hanem egész magyar református egyházunk, azonbelül a magyarországi református egyházunk ébredéséért, megújulásáért fog imádkozni: teljes szívvel és lélekkel, egy akarattal – egy helyen úgy, hogy a „Kárpátházában”! (A kifejezést először Molnár V. Józseftől hallottam 3 héttel ezelőtt.)

Remélhetően nem kapányszerűen, hanem folyamatosan, a presbiterválasztás után is megmarad élőknek e 3000 lélek. Kérdésem: a Presbiteri Szövetség folyóiratának főszerkesztője elfogadja-e ennek az írásnak lelki indíttatását? Az időpontra nézve az ApCsel 3. fejezet 1. versének dr. Ravasz László püspök fordítását közlő Gedeon Biblia kiadását idézem: „Péter és János együtt mentek fel a templomba imádkozásra délután 3 órákor.” Az ApCsel 3. fejezete éppen arra ad érthető és megdönthetetlen magyarázatot, hogy a feltámadott és élő Úr Jézus Krisztus cselekedte, hogy a hívők száma 3000-ról 5000-re emelkedett. Ha a minden vasárnapra kiterjesztett imaóra lehetővé teszi a presbiterválasztás után is megmarad, akkor elképzelhető, hogy az átlag eddigi 3 fős imacsoport 5-re, azaz 1000 gyülekezet esetében 5 ezerre gyarapodhatna. Reformátusságunk „szívedobogása” lesz, ez az 5000 imádkozó az „imádkozás órájában” az egész református egyház megújulásának ha nem is egyszer egy helyen, de sok-sok helyről mégis valóságosan meglévő és élő „imakovásza” ...amely majd az egész református egyházat, mint „tésztaamasszát” jól megkeleszti.

Testvéri szeretettel lejegyezte:

Kuti Géza
keszthelyi lelkipásztor

A presbiter könyvespolcára

Balla Péter: Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története

Ritka az a hittudományi szakkönyv, melynek szerzője nemcsak leendő szakembereknek, de „érdeklődő egyháztagok és presbiterek számára” is ajánlja művét... Örvedetes dolog, ha egy szakudós szélesebb körrel kívánja ismereteit megosztani! Ezzel is elősegíti, hogy ne csak olvasói és hallgatói legyünk az isteni Igének, de értői és megvalósítói is. Az igazgátika – a bibliai bevezetéstán – egyik előfeltétele a Szentírás megértésének.

A Szentírást lehet szépirodalomként olvasni. Kordokumentumnak, vagy egzotikus útleírások sorozatának tekinteni. Lehet éppenséggel erkölcsi tanítások gyűjteményeként felfogni. Mi több, az izraeli katonai stratégiák hadászati alapműként hasznosítják. Ámde nekünk értőnk kellene a Szentírást Sylvester János 1541-es Újszövetség-fordítása örökbecsű előszava értelmében. Az Ige számunkra az élet forrása!

A bevezetéstán elmondja, hogy a szentiratok mikor, hogyan, mi célból, ki által lettek. Megismerteti a szerzőt, korát, az első ígellátók és olvasók életét, kérdéseit. Bemutatja az írásmű sorsát, terjedésének segítőit és hátráltatóit. A bevezetéstánban egymás kezére dolgozik a szövegtörténet, a régészet, az irodalomtörténet, a kultúrtörténet, a köztörténet. Szól azokról az ismeretlen, de érzékelhető hatásokról, melyek a művek szerzőit, olvasóit, áthagyományozóit érintették.

Balla Péter professzor műve nagy segítséget nyújt az Írás jobb megértéséhez. Lenne egy kérdésünk is. Jó lenne a leírt hatalmas tényanyagot fényképekkel, térképekkel kézzelfoghatóbbá tenni egy jövőző kiadásban.

Pintér Mihály
(Ráday-gyűjtemény)

MAGYAR PRESBITER Miről írt lapelődünk 70 évvel ezelőtt?

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

Szerkesztő: DR. RAVASZ LÁSZLÓ Főszerkesztő: DR. CSIKESZ SÁNDOR Kiadóhely: Hasonló-41.2. Megjelenik évente ötször.	Főszerkesztő: DR. RAVASZ LÁSZLÓ Publikációs vezető: DR. CSIKESZ SÁNDOR Főszerkesztő: DR. CSIKESZ SÁNDOR	A Magyar Presbiter az Országos Presbiteri Szövetség lapja. A lap a Magyar Presbiteri Szövetség lapja. A lap a Magyar Presbiteri Szövetség lapja. A lap a Magyar Presbiteri Szövetség lapja.
--	---	---

(Szemelvények
a Magyar Presbiter 1935. évi
augusztus havi számából)

Lapelődünk hét évtizeddel ezelőtti címlapján Meghívót közölt a VI. Országos Presbiteri Értekezletre. A Sárospatakon 1935. augusztus 25-én tartandó Nagygyűlésre hívták és várták a Magyar Református Egyház valamennyi lelkesi és világi jellegű presbiterét, valamint minden református érdeklődő egyháztagot.

Itt kívántak megemlékezni a református Rákócziakról és Lórántffy Zsuzsánna fejedelemasszonyról, mindenekfelett pedig II. Rákóczi Ferencről. – Őreá: a Nagyságos Fejedeleme gondolvá, a jelenkor tiszteletét kívánták megadni, halálának 200. évfordulóján. Rákóczi fejedelem hűségvédője, oltalmazója, jeles harcosa volt a protestánsok vallásszabadságának is. Élete és halála nemes cél érdekében folyt és végződött be: a Magyar Hazáért és Szabadságért. (Pro Patria et Libertate!) cum Deo. A magyar református presbiter Testvérek nagy családja Istent dicsőítve, Neki halát adva kívánt emlékezni az egykori nagy református elődök életére és szolgálataira.

Az Országos Református Presbiteri Szövetség a Tiszáninneni Egyházkerülettel testvéri együttérzésben tervezte megünnepelni ezt a jubileumi évfordulót.

Még egy nemes célja is volt a megrendezésre kerülő Értekezletnek és Nagygyűlésnek az... hogy kifejezésre juttassuk hitbéli összetartozandóságunkat... (Véleményem szerint ma is égetően szükségünk lenne ennek kimondására, és az összetartozás élményére, átélésére!

A „Meghívó” aláírói: dr. Csikesz Sándor professzor, a Szövetség főtitkára, valamint dr. Baltazar Dezső püspök, szövetségi elnök voltak. A Meghívó után közölték a Tudnivalókat, és a konferencia részletes programját.

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Április

21. az ügyvezető elnök részt vett a Zsinat Jogügyi Bizottságának balatonfüredi ülésén, ahol a presbiterválasztásra vonatkozó ajánlást, illetve a presbiteri eskü módosítását tárgyalták.
- 22–24. között tartotta a Budapest Északi Egyházmegyei Területi Szervezet megyei konferenciáját, amelyen az ügyvezető elnök és a missziói titkár is szolgált.
25. Gödöllőn tartott az elnökség megbeszélést.
29. a Tolnai Egyházmegye Területi Szervezete tartott közgyűlést, amelyen a lemondott *dr. Tóth Csaba* elnök helyett *Patay István* eddigi titkárt választották elnöknek, és *Mester Lajosné* szekszárdi presbitert titkárnak. A közgyűlésen részt vett az ügyvezető elnök is.

Május

17. Berekfürdőn a THÉMA Egyesület konferenciáján a kerekasztal-megbeszélésen *dr. Bölcskei Gusztáv* püspök, *dr. Erdélyi Géza* püspök, *dr. Horkay György* az Országos Református Tanáregyesület elnöke és *Nagy Péter*, a THÉMA Egyesület elnöke mellett részt vett az ügyvezető elnök is.
19. a Szövetség Számvizsgáló Bizottsága tartott ülést, és felülvizsgálta a Szövetség I. negyedévi gazdálkodását. Megállapításairól az Elnökséget tájékoztatta.
20. elnökségi csendesnap volt a Budapest-Fasori Egyházközség gyülekezeti termében.

20. a Baranyai Egyházmegyei Területi Szervezet megalakulásának 10. évfordulóján a Pécs Belvárosi Egyházközségben presbiteri csendesnap volt az elnök, *Balla Tibor* tiszteletbeli elnök, az ügyvezető elnök és a területi szervezet elnökének szolgálatával. Az alkalomról részletes tudósítást adunk.

Június

29. és július 2. között volt Miskolcon a Léva József Református Gimnáziumban a 14. Nemzetközi (kárpat-medencei) Presbiteri Konferencia, amelynek állásfoglalását lapunkban más helyen közöljük. A konferencián Igével szolgált *Szűcs Endre* egyházmegyei főjegyző, *Gazda István* esperes, *Borbély János* zubogyi, *Hanga István* Miskolc-Avasi, *Pótor László* tokaji, *Sándor Endre* dr. vámosújfalui, *Szabó Sándor* Miskolc-Belvárosi és *Virágh Sándor* sárospataki lelkipásztor, előadással szolgált: *Ábrám Tibor* egyházkerületi főgondnok, *Berke Sándor* tenkei lelkipásztor, *Derencsényi Zsuzsa* intézményvezető, *Gálné Ács Mária* intézményvezető, *prof. dr. Iván László*, a Szociálpolitikai Társaság elnöke, *dr. Nagy Beáta* egyetemi adjunktus, *Rideg Gyula* lelkipásztor, *dr. Ritoók Pálné*, a Pszichológiai Társaság elnöke, *Skrabski Árpád* főiskolai tanár, *Topolánszky Zsindely Katalin* családterapeuta.

- 11-én volt a Presbiter szerkesztő bizottsági ülése a lapzártá alkalmából.

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Dr. Ritoók Zsigmond*, *Hegyi-Füstös István*, *Dr. Papp Vilmos*, *Dr. Cseh Lajos*, *Kövespataki László*, *Mikó László*, *Mucsi András*, *Pintér Mihály*, *dr. Viczián Miklós*. Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. Békefy Lajos*. Felelős kiadó: *D. h. c. Szabó Dániel*. Tördelés: *Heckmann Tamás*. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel./fax: 476-3211. E-mail címünk: presbiteri.szov@freemail.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 1000 Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 2500 Ft, Európába 20 EUR, a tengerentúl más országaiba 30 \$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készült a Százszorszép Kft. nyomdájában. Felelős vezető: *Vas Ágota*. Kéziratot nem örzünk meg és nem küldünk vissza!

Szövetségünk honlapjának címe:

<http://presbiter.parokia.hu>

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!

Egy példány ára: 220 Ft

Nyilatkozat

Sajnálattal értesültünk, hogy olyan hír terjedt el egyházunkban, amely szerint a Presbiteri Szövetség azt tanácsolta azon gyülekezetek presbitériumának, ahol a lelkipásztor és a presbitérium között konfliktus támadt, hogy legegyszerűbben úgy „szabadulhat meg” a gyülekezet a lelkipásztortól, ha nem fizeti ki számára javadalmait. Szövetségünk a leghatározottabban elhatárolja magát ettől, mert a lelkipásztori díjlevél olyan „szerződés”, amelyet a presbitérium nem bonthat fel egyoldalúan. A szerződésszegés még a világban is tilos, mennyivel inkább az egyházban.

Szövetségünk – lehetőségeihez mérten – fel szokta ajánlani a segítségét az ilyen konfliktusok megoldásának elősegítésére, de mivel Szövetségünk társadalmi szervezet, így jogi alapja nincs bármely gyülekezet életébe beavatkozni. Örömről szolgálunk, és erre javaslatételi kötelezettséget is előírt közgyűlésünk, hogy az egyházon belül, megfelelő szakemberek bevonásával lehessen ezeket a problémákat megoldani.

Felhívjuk viszont azon presbitériumok, illetve presbiter-

társaink figyelmét, ahol ilyen helyzet állt elő, hogy először tartsanak önvizsgálatot, hisz a lelkipásztort ők, illetve a gyülekezet választotta. Vajon Isten szerint választottak-e, imádságban készültek-e a lelkipásztor választásra, vagy egyéb szempontok vezették őket annak idején. Amennyiben az utóbbi helyzet állt fenn a választáskor, akkor tekintsék a jelenlegi helyzetet Isten Ítéletének, fogadják el azt, és ha ezt bűnbánattal elfogadják, akkor Isten fog megoldást találni. Ha pedig imádságaik ellenére állt elő ez a helyzet, akkor azt vizsgálják meg együtt, hogy mire akarja őket tanítani ezzel az Isten. Isten mindig a gyülekezet javát akarja (még az Ítélettel is!), tehát keressék meg miben kell változniuk nekik, és milyen változást akar” Isten lelkipásztorukban elérni.

Ismételten kijelentjük tehát, hogy Szövetségünk senkinek olyan tanácsot nem adott, hogy tartsák vissza a lelkipásztoruk javadalmát, ha nincsenek vele megelégedve, sőt ezt mind jogilag mind erkölcsileg helytelenítjük.

Presbiteri Szövetség

A 9. ORSZÁGOS PRESBITERI KONFERENCIA PROGRAMJA

TAHI, SION HEGYE KONFERENCIATELEP • 2005. augusztus 31. – szeptember 3.

CSALÁDI ÉLETPÉLDÁK

2005. augusztus 31. (szerda)

- 13.00–15.00 Érkezés, regisztráció, elhelyezkedés
(Mivel az előző csoport csak aznap délben megy el, így a korábban érkezők csak a kertben tudnak várakozni.)
- 15.00–15.30 Elnöki megnyitó
(*D. Szabó Dániel* elnök, Presbiteri Szövetség)
- 15.30–16.00 Megnyitó áhitat JÉZUS ÉS CSALÁDJA
(*Péter András* lelkipásztor, Miskolc-Diósgyőr)
- 16.00–16.20 Köszöntés ill. tájékoztatás a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata Presbiteri Bizottsága részéről (*Balla Tibor*, a Bizottság elnöke)
- 16.20–17.10 EGY ISTENFÉLŐ CSALÁD ÉLETE
(Bírák 13,1-24 és 14,1-4)
(*Dr. Pálhegyi Ferenc* ny. főiskolai tanár, pszichológus, a Bibliai Családgondozó Szolgálat vezetője)
- 17.10–18.00 Beszélgetés a témáról
- 18.00–19.00 Vacsoraszünet
- 19.00–19.20 Közös ének
- 19.20–20.00 Esti evangélizáció, imaközösség
(*Mikó László* missziói titkár, Presbiteri Szövetség)
- 20.00–21.00 Közös éneklés, filmprogram (fakultatív)
(*Mikó László* missziói titkár, Presbiteri Szövetség)

2005. szeptember 1. (csütörtök)

- 07.30–08.00 Imaközösség (fakultatív) (*Mikó László*)
- 08.00–08.45 Reggeli
- 09.00–09.30 Reggeli áhitat – JÉZUS MÁRIA ÉS MÁRTA OTTHONÁBAN (Lk. 10,36-42)
(*P. Tóthné Szakács Zita*, a Zsinat missziói osztályának vezetője)
- 09.30–10.15 AZ APA, MINT CSALÁDFŐ
(Jairus, Mk. 5,21-22 és 5,35-45)
(*Szarka Miklós*, a Református Házasság- és Családsegítő Szolgálat vezetője)
- 10.15–11.00 Beszélgetés, kérdések, hozzászólások
- 11.00–11.30 Szünet
- 11.30–12.15 EGY ÉDESANYA A SOK KÖZÜL
(Anna, Sámuel édesanyja, 1Sám. 1,1-20)
(*Sípos Ete Álmosné*)
- 12.15–13.00 Beszélgetés, kérdések, hozzászólások
- 13.00–16.30 Ebédszünet, pihenő
- 16.30–17.15 EGY ISTENFÉLŐ NAGYMAMA (2Tim. 1,6)
(*Dr. Erdélyi Judit főorvos*)
- 17.15–18.00 Beszélgetés, kérdések, hozzászólások
- 18.00–19.00 Vacsoraszünet
- 19.00–19.20 Közös éneklés
- 19.20–20.00 Esti evangélizáció, imaközösség
ÉLETTEL FIZETETT ADÓSSÁG II. (2Kir. 4,1-7)
(*Mikó László* missziói titkár, Presbiteri Szövetség)

- 20.00–21.00 Közös éneklés, filmprogram (fakultatív)
(*Mikó László* missziói titkár, Presbiteri Szövetség)

2005. szeptember 2. (péntek)

- 07.30–08.00 Imaközösség (fakultatív)
(*Mikó László*)
- 08.00–08.45 Reggeli
- 09.00–09.30 Reggeli áhitat (Mt. 26,6-13)
JÉZUS A POKLOS SIMON HÁZÁBAN
(*Kovács Attila* lelkipásztor, Zirc-Csetény)
- 09.30–10.15 EGY BŐLCS ANYÓS (Naomi, Ruth 1,1-5 és 4,13-17)
(*Páll Lászlóné* lelkipásztor, Bp.-Kálvin tér)
- 10.15–11.00 Beszélgetés, kérdések, hozzászólások
- 11.00–11.30 Szünet
- 11.30–12.15 EGY IDŐS ASSZONY PÉLDÁJA
(Anna, Fáuél leánya Lk. 2,36-38)
Dr. Drenyovszky Irén, a Keresztyén Orvosok Magyarországi Társaságának elnöke
- 12.15–13.00 Beszélgetés, kérdések, hozzászólások
- 13.00–16.30 Ebédszünet, pihenő
- 16.30–18.00 Csoportos beszélgetés a konferencia témájáról, ezen belül különösen 3 témáról:
1. a presbiter családi áhitata,
2. a presbiter és felesége a gyülekezetben,
3. a presbiter családlátogatása.
Csoportvezetők: *Dr. Judák Endre*, *Dr. Ritoók Pál*, *Dr. Viczián Miklós*
- 18.00–19.00 Vacsoraszünet
- 19.00–19.20 Közös éneklés
- 19.20–20.00 Esti evangélizáció, imaközösség
ÉLETTEL FIZETETT ADÓSSÁG III. (2Kir. 4,1-7)
(*Mikó László* missziói titkár, Presbiteri Szövetség)
- 20.00–21.00 Közös éneklés, filmprogram (fakultatív)
(*Mikó László* missziói titkár, Presbiteri Szövetség)

2005. szeptember 3. (szombat)

- 07.30–08.00 Imaközösség (fakultatív) (*Mikó László*)
- 08.00–08.45 Reggeli
- 08.45–09.15 A konferencia állásfoglalása
(*Dr. Ritoók Pál* ügyvezető elnök, Presbiteri Szövetség)
- 09.15–09.45 Elnöki zárásó
(*D. Szabó Dániel* elnök, Presbiteri Szövetség)
- 09.45–10.30 Szünet
- 10.30–12.00 Istentisztelet, Úrvacsoraosztás
(*Páll László* lelkipásztor, Bp.-Kálvin tér)
(Ajánlott textus: Kol. 3,18-25 és 1Jn. 2,12-17)
A gyülekezet, mint család, a család, mint gyülekezet az Isten tervében)
- 12.30: Ebéd, hazautazás

Jelentkezési határidő és a megközelítésre vonatkozó részletes felvilágosítás: **2005. augusztus 26-án (pénteken) 12 óráig**

- személyesen a Magyar Református Presbiteri Szövetség irodájában: Budapest IX., Ráday utca 28. I. 105. vagy
- telefonon ill. faxon: 06-1/476-32-11 vagy
- e-mail-en: presbiteri.szov@freemail.hu

Részvételi díj a teljes időre 9.900 Ft, mely összeget a konferencia kezdetekor a regisztrációnál egy összegben kérünk befizetni.

Szeretettel várjuk minden kedves testvérünk jelentkezését!